

DOĞAKA BÜLTEN

T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI

ARALIK 2022 • SAYI 29

TR63 BÖLGESİ

HATAY, KAHRAMANMARAŞ, OSMANİYE

TR63 BÖLGESİNDE AR-GE VE TASARIM

MİSYONUMUZ;

Yenilikçilik ve girişimcilik kültürü ile yerel potansiyelleri harekete geçirerek, ulusal ve uluslararası düzeyde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında köprüler oluşturarak ekonomik ve sosyal kalkınmaya giden yolu inşa etmektir.

İLKELERİMİZ

- ✓ Katılımcılık
- ✓ Yenilikçilik
- ✓ Şeffaflık
- ✓ Erişilebilirlik
- ✓ Verimlilik
- ✓ Tarafsızlık
- ✓ Esneklik
- ✓ Çevreye Duyarlılık
- ✓ Çözüm Odaklılık
- ✓ Pozitif Ayrımcılık

VİZYONUMUZ

Ekonomik, sosyal ve demokratik birikimi geliştirerek; doğal ve kültürel çevreyi koruyarak;

- ✓ Tarım
- ✓ Teknoloji
- ✓ Ticaret
- ✓ Taşımacılık
- ✓ Çevre

Turizm alanlarında Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun lider bölgesi olmak DOĞAKA'nın vizyonudur.

İçindekiler

- 2 Sunuş
- 4 TR63 Düzey 2 Bölgesi Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri Genel Değerlendirme
- 12 Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Bitki Sağlığı Kliniği Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Şener KURT
- 16 PROGEN Tohum A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Ali ÖZBUĞDAY
- 20 Hatay İpek Sürdürülebilir Tekstil ve Moda Tasarım Merkezi Projesi DOĞAKA Turizm Destinasyon Birimi Uzmanı Onur YILDIZ
- 24 Şampiyon Filtre Pazarlama A.Ş. Ar-Ge Merkez Yöneticisi Mehmet ÖZDEMİR
- 28 Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezi (Maraş Gold Centre) Projesi Kahramanmaraş YDO Uzmanı İbrahim Başar SAYDAM
- 32 OKÜ Mühendislik Fakültesi Enerji Sistemleri Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi OKÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Bülent YANIKTEPE
- 36 ASAŞ Filtre A.Ş. Ar-Ge Merkezi Yöneticisi Münif UYAR
- 38 Kahramanmaraş Teknoloji Transfer Ofisi Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Arif Selim EREN
- 40 Osmaniye Tasarım Beceri Merkezi Ar-Ge Birimi Yöneticisi Nail DAYANÇ
- 44 Hascevher Metal ve Isfa Metal Yönetim Kurulu Üyesi Fatih DİNÇER
- 46 ABC Deterjan Ar-Ge Merkezi Müdürü Taşkın BAYRAKTAR
- 50 KİPAŞ Holding Tasarım Merkezi Ar-Ge, Proje ve İnovasyon Lideri Kıymet Kübra DENGİ
- 52 Karacasu Tekstil Tic. ve San. A.Ş. Sürdürülebilirlik ve Kurumsal İletişim Müdürü Mustafa IŞIK
- 54 AJANSTAN HABERLER

İmtiyaz Sahibi

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı Adına
Genel Sekreter
Oğuz ALİBEKİROĞLU

Genel Yayın Sorumlusu Yazı İşleri Müdürü

Yönetim Hizmetleri ve Koordinasyon Birim Başkanı
Halil SUNAÇ

Tasarım, Dizayn ve Yayın Kurulu

Yönetim Hizmetleri ve Koordinasyon Birimi
Halkla İlişkiler Sorumlusu İlkay BAÇCI

Yönetim Hizmetleri ve Koordinasyon Birimi
İnsan Kaynakları ve İdari İşler Uzmanı Evin EMİR

Yönetim Hizmetleri ve Koordinasyon Birimi
Uzman Fatih GÜNCÖR

Tasarım ve Baskı

 arti5medya.com

Kurumsal İletişim Koordinatörü
Muhammed Furkan SUNCUR

#**MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ**

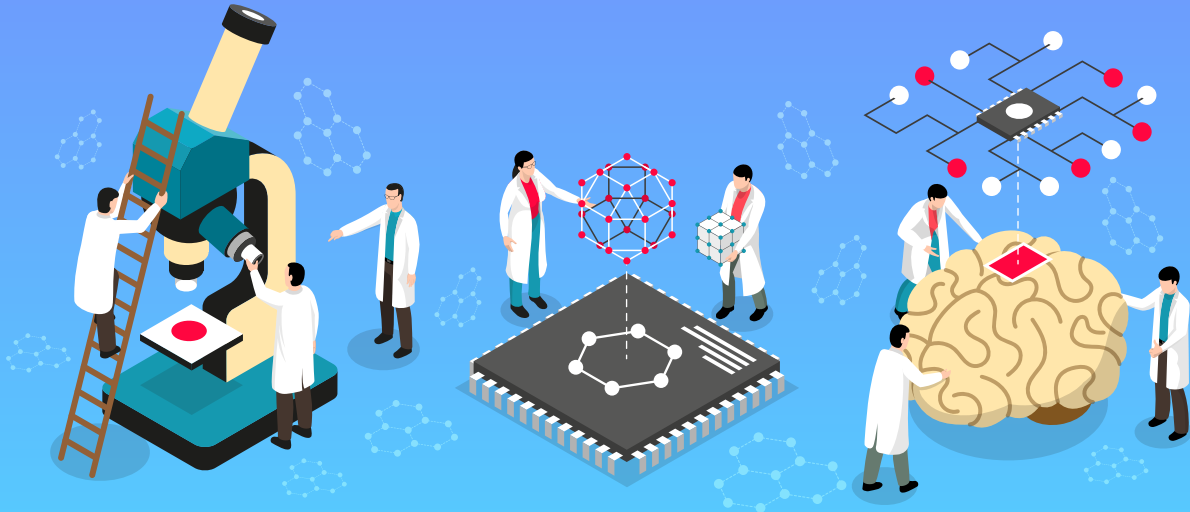

Değerli Okurlarımız,

Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerini çeşitli yönleri ile ele almaya çalıştığımız DOĞAKA Bülten yayılımımızın bu sayısında, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın “yüksek teknoloji ve katma değer üreten öncü Türkiye” hedefi için başlattığı “Milli Teknoloji Hamlesi” doğrultusunda yüksek teknoloji ile üretim, dijital dönüşüm, Ar-Ge, inovasyon ve tasarım başlıkları öne çıkmaktadır. Bu doğrultuda “Ar-Ge ve Tasarım” konusunu işleyerek sizlerle paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

TR63 Bölgesinde ana metal sanayii, filtre, tekstil, gıda, metal mutfak eşyası, ayakkabıcılık, mobilyacılık ve kuyumculuk sektörlerinde, Ar-Ge ve tasarım çalışmaları öne çıkmış olup, mesleki eğitim konularında da ana başlık haline gelmiştir. Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülen Ar-Ge ve tasarım faaliyetleri ve teknoloji odaklı destek programları ile desteklenen projeler sayesinde geliştirilen ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar öncelikli konumdadır.

Ajansımızın Teknik ve Mali Destek Programları ile hem bölgemizin teknolojik gelişimine katkı sağlıyor hem de bölgemizdeki öncü sektörlerin markalaşmaları yönünde katma değerli ürün üretmelerini hedefliyoruz.

Ajansımızın Teknik ve Mali Destek Programları ile hem bölgemizin teknolojik gelişimine katkı sağlıyor hem de bölgemizdeki öncü sektörlerin markalaşmaları yönünde katma değerli ürün üretmelerini hedefliyoruz.

Ajansımız tarafından bölgemizin AR-GE ve tasarım konusunda gelişimini desteklemek adına çeşitli mali destek programları kapsamında projeler yürütülmüştür. Hatay ilinde; Kaynak Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi, YİKOB Mesleki Eğitim Merkezi Projesi (bilgisayarlı tasarım laboratuvarı kurulması) ve 2019 Yılı Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı kapsamında bilgisayar laboratuvarları kurulmuş ve bölgenin tasarım kapasitesinin artırılmasına katkı sağlanmıştır. Gündümlü Proje Desteği kapsamında Bitki Sağlığı Kliniği, Hatay İpek Sürdürülebilir Tekstil ve Moda Tasarım Merkezi; Kahramanmaraş ilimizde, yine gündümlü proje kapsamında Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezi (Maraş Gold Centre), Kahramanmaraş Moda ve tasarım akademisi projesi; Osmaniye ilimizde; Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) kapsamında “Küçük Dokunuşlar Büyük Mutluluklar” projesi ile “Osmaniye Tasarım Beceri Merkezi (OTBM)” hayata geçirilmiştir.

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte Ar-Ge yatırımları büyük önem taşımakta olup, sizlerle birlikte bu konuyu incelemek ve değerli görüşlerinize sunmak istedik. Sayımızın hazırlanmasına kıymetli görüşleri ile katkı sağlayan tüm paydaşlarımıza teşekkür eder, yayınınızın siz değerli okurlarımıza fayda sağlamasını temenni ederiz.

Yeni sayımızda buluşmak dileğiyle, keyifli okumalar dileriz.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı
Genel Sekreterliği

Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri

Küresel rekabet edebilirlik, ekonomik sistemlerin yeni bilgiyi üretebilme ve kullanabilme yetenekleri ile doğrudan ilişkili olup ekonomik sistemler giderek artan oranda yenilikçiliğe bağımlı hale gelmektedir. Oslo Kılavuzuna (2006) göre yenilik (inovasyon), işletme içi uygulamalarda, iş yeri organizasyonunda, dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün (mal veya hizmet), süreç, bir pazarlama yöntemi ya da bir organizasyonel yönetimin gerçekleştirilmesidir. Yenilik uygulamaları ile daha yüksek düzeyde verimliliğe, daha düşük maliyetlere, artan kâr ve istihdam olanaklarına erişilmektedir.

Son 50 yıl içerisinde gerçekleştirilen çok sayıda çalışma; araştırma ve deneysel geliştirme (Ar-Ge), yenilik ve girişimcilik faaliyetlerinin, hem ulusal hem de bölgesel ekonomik gelişim içerisinde oldukça önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Ar-Ge çalışmaları ve teknolojik gelişmelerin, yeni ürün ve hizmetlerin ortaya çıkarılması ile sermaye ve işçilik verimliliği artışlarını sağlayarak ülkelerin ekonomik büyümesine önemli oranlarda katkı yaptığı hesaplanmaktadır.

5746 sayılı Kanun ile yenilikçiliğe odaklanmış, nitelikli istihdamı gelişmiş, katma değeri yüksek ürünler üreten, verimliliği ve rekabet gücü yüksek bir ekonomik ortamın oluşturulması sağlanmıştır. Ülkemizin, uluslararası rekabet gücünün artırılması, yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesi ve dünyadaki gelişmelere uygun bir

sanayi altyapısının oluşturulması hedeflenmiştir. Bunların yanı sıra yabancı sermaye şirketlerinin Ar-Ge birimlerini ülkemizde yapılandırarak yeni teknolojileri ülkemizde geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Ar-Ge Merkezi, işletmenin organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, özellikle yurtiçinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve 15 tam zamanlı Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan, aynı bina veya aynı yerleşke içinde yer alan birimlerdir.

Tasarım Merkezi ise, işletmenin organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, özellikle yurtiçinde tasarım faaliyetlerinde bulunan ve 10 tam zamanlı Tasarım personeli istihdam eden, yeterli tasarım birikimi ve yeteneği olan, aynı bina veya aynı yerleşke içinde yer alan birimlerdir.

TR63 Bölgesi sanayisinde öne çıkan ana metal, tekstil, gıda, metal mutfak eşya, ayakkabıcılık ve mobilyacılık gibi sektörlerde, yenilikçiliğe dayalı gerçekleştirilecek Ar-Ge ve Ür-Ge çalışmaları ve üretim süreçlerinde teknolojik seviyenin geliştirilmesi, bölge sanayisinin ulusal ve uluslararası rekabetçiliğinin ve ürün başına elde edilen kâr'ın artırılması için önemlidir. Zaman, bilgi ve yüksek mali kaynak gerektiren bu çalışmalar için Kamu - Özel Sektör - Üniversite işbirliğinin gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Tablo 1. Hatay İlinde Bulunan Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri (Temmuz 2022)

Adı	Türü	Sektörü	Belge Tarihi
Progen Tohum A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Tarım	2017
Şampiyon Filtre Paz. Tic. ve San. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Otomotiv Yan Sanayi	2018
Asaş Filtre San. ve Tic. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Otomotiv Yan Sanayi	2021
Erdemir Mühendislik Yönetim ve Danışmanlık Hizmetleri A.Ş. İskenderun	Tasarım Merkezi	Mühendislik/Mimarlık Faaliyetleri	2020

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Hatay'da 2022 Temmuz ayı itibariyle 3 Ar-Ge merkezi, 1 tasarım merkezi faaliyet göstermektedir. En eskisi 2017 en yenisi 2021 yılında kurulan bu Ar-Ge merkezlerden ikisi il sanayisinin önde gelen sektörlerinden olan filtre imalatında, diğeri ise tarım sektöründedir.

İstanbul'un 407 Ar-Ge merkezi ile ilk sırada yer aldığı iller sıralamasında Hatay 30. Sırada yer almaktadır.

Tablo 2. Kahramanmaraş İlinde Bulunan Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri (Temmuz 2022)

Adı	Türü	Sektörü	Belge Tarihi
Akedaş Elektrik Dağıtım A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Enerji	2019
Gemciler Güven Metal San. ve Tic. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Demir ve Demir Dışı Metaller	2019
İskur Denim İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Tekstil	2021
İskur Tekstil Enerji Tic. ve San. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Tekstil	2018
Kahramanmaraş Kâğıt San.ve Tic. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri	2017
Karacasu Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Tekstil	2018
Kıpaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Tekstil	2015
Maritaş Denim San. Tic. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Tekstil	2018
Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A. Ş.	Ar-Ge Merkezi	Tekstil	2019
Temsan Makina ve Tekstil San. Tic. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Makine ve Teçhizat İmalatı	2018
Hascevher Metal San. ve Tic. A.Ş.	Tasarım Merkezi	Demir ve Demir Dışı Metaller	2019

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Kahramanmaraş'ta 2022 Temmuz ayı itibariyle 10 Ar-Ge merkezi, 1 tasarım merkezi faaliyet göstermektedir. Kurulu bulunan 10 Ar-Ge merkezinden 6 tanesi tekstil, 1 tanesi enerji, 1 tanesi bakır levha imalatı, 1 tanesi kâğıt ve 1 tanesi makine imalatı sektöründe faaliyetlerini sürdürmektedir. İlde bulunan tek tasarım merkezi ise metal mutfak eşyaları sektöründedir.

Tablo 3. Osmaniye İlinde Bulunan Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri (Temmuz 2022)

Adı	Türü	Sektörü	Belge Tarihi
Abc Deterjan San. ve Tic. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Kozmetik ve Temizlik Ürünleri	2018
Emta Elektrik Mühendislik İnş. Taah. ve Tic. A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Elektronik	2018
Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	Ar-Ge Merkezi	Demir ve Demir Dışı Metaller	2017

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Osmaniye'de 2022 Temmuz ayı itibariyle 3 Ar-Ge merkezi faaliyet göstermektedir. Bu merkezlerden 1 tanesi temizlik ürünleri imalatı, 1 tanesi kablo imalatı, 1 tanesi demir-çelik sektöründe faaliyetlerini sürdürmektedir.

Tasarım, ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme ile yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür.

Tasarımlar, Türk Patent ve Marka Kurumu'na başvuru yapılarak tescil edilmiş olması halinde "tescilli tasarım", ilk kez Türkiye'de kamuya sunulmuş olması halinde başvuru sahibinin tercihinin bağlı olarak "tescilsiz tasarım" olarak korunur. Bir tasarım yenilik ve ayırt edici nitelik şartlarını taşıması halinde 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunuyla sağlanan haklardan yararlanır.

Türkiye'de tasarım başvuruları 1995-2021 yılları arasında istikrarlı bir artış göstermektedir. 2013-2018 yılları arasında negatif bir trend gözlemlense de 27 yıllık dönemde başvurular %2011 artmış ve 2021 yılında 60.345 tasarım sayısına ulaşmıştır.

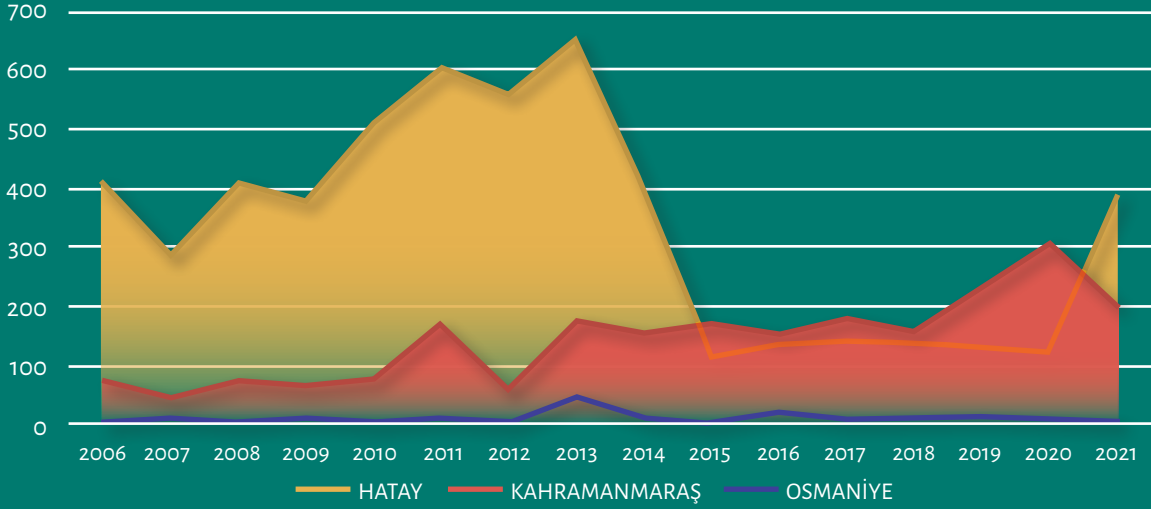
Tablo 4. TR63 Bölgesi Yıllara Göre Tasarım Başvuru ve Tescil Sayıları

Yıllar	Hatay		Kahramanmaraş		Osmaniye	
	Başvuru	Tescil	Başvuru	Tescil	Başvuru	Tescil
2006	427	410	84	75	1	0
2007	286	286	41	43	3	3
2008	427	410	84	75	1	0
2009	383	380	75	64	1	2
2010	553	511	136	77	2	0
2011	619	604	149	172	2	4
2012	658	559	251	60	32	0
2013	505	652	269	178	25	50
2014	397	398	156	154	9	9
2015	102	116	144	171	3	0
2016	212	138	137	154	20	21
2017	142	141	207	180	11	9
2018	121	138	190	158	6	7
2019	159	132	415	228	13	11
2020	130	122	193	306	8	6
2021	439	389	568	200	26	5

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

Tablo 4 TR63 Bölgesi illerinden yapılan tasarım başvurusu tescil rakamlarını göstermektedir. 81 il arasında ilk beş sıradaki iller tüm yıllarda İstanbul, Bursa, Gaziantep, Kayseri ve Ankara şeklindedir.

Şekil 1. TR63 Bölgesi İlleri Yıllara Göre Tasarım Tescil Sayıları

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

Şekilde TR63 Bölgesi illerinin tasarım tescil sayıları yıllara göre verilmektedir. Hatay 2015 yılına kadar bölgede lider konumda iken 2015-2020 yılları arasındaki düşüşü dikkat çekicidir. Bu yıllara kadar Türkiye'de ilk 10 il içerisinde yer alan Hatay 2015-2020 yılları arasında 20. sıraya kadar gerilemiş 2021 yılını 15. sırada tamamlamıştır. Kahramanmaraş son 15 yıllık dönemde tasarım tescil sayılarını istikrarlı biçimde artırmış 2020 yılında 81 il içerisinde 15. sıraya kadar yükselmiş ancak 2021 yılını 200 tasarım sayısı ile 21. sırada tamamlamıştır.

Tablo 5. TR63 Bölgesi Üniversiteleri Bünyesinde Bulunan Seçilmiş Araştırma Merkezleri

Üniversite Adı	Araştırma Merkezi
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Alternatif Enerji Kaynakları ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Teknoloji ve Araştırma-Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Üniversite Sanayi İşbirliği ve Teknoloji Transfer Ofisi Uygulama ve Araştırma Merkezi
İskenderun Teknik Üniversitesi	Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Araştırma ve Sürekli Eğitim Merkezi
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Uluslararası Ticaret Ve Lojistik Uygulama ve Araştırma Merkezi
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Üniversite Sanayi-Kamu İşbirliği Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Enerji Eğitim Etüt Uygulama ve Araştırma Merkezi
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Merkezi Araştırma Laboratuvarı Uygulama ve Araştırma Merkezi

Kaynak: Yükseköğretim Kurulu

Bölge üniversiteleri bünyesinde yer alan araştırma merkezleri içerisinde Ar-Ge ve sanayi ile işbirliği faaliyetleri yürüten bazı merkezler yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Bu merkezler vasıtası ile üniversiteler ve sanayi firmaları arasında araştırma ve geliştirmeye dayalı işbirliklerinin kurulması, bilimsel kaynakları sanayiye aktararak, bunun ekonomik değere dönüşmesi, fikir aşamasındaki ve mevcut projelerin hızlı bir şekilde sanayiye yönlendirilmesi, akademik araştırmacılar ile sanayicileri bir araya getirerek sürdürülebilir iş birlikleri sağlanması amaçlanmaktadır.

Şekil 2. Ar-Ge ve Yenilik Ekosistemi Endeksi Türkiye Haritası

Kaynak: YÖK, Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi Eylem Planı

Üniversite, teknoloji geliştirme bölgeleri, Ar-Ge merkezleri, tasarım merkezleri ve imalat sanayi başlıklarında 25 parametrede toplanan veriler ile oluşturulan endeks sonuçlarına göre Hatay ve Kahramanmaraş üçüncü grupta, Osmaniye ise beşinci grupta yer almaktadır.

Şekil 3. Ar-Ge ve Yenilik Uygulamaları Endeksi Türkiye Haritası

Kaynak: YÖK, Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi Eylem Planı

Ar-ge ve yenilik ekosisteminin ne kadar sonuca dönüştürüldüğünü hesaplamak üzere proje, ticarileştirme ve girişimcilik başlıklarında 20 parametrede toplanan veriler yardımı ile Ar-Ge ve Yenilik Uygulamaları Endeksi hesaplanmıştır. Endeks sonucuna göre Kahramanmaraş 2. grupta yer alırken, Hatay ve Osmaniye 3. grupta yer almaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren TÜBİTAK, KOSGEB vb. kurumlar aracılığıyla Ar-Ge ve Tasarım faaliyetleri desteklenmektedir. Bu kapsamda TÜBİTAK ve KOSGEB tarafından desteklenen Ar-Ge projeleri neticesinde geliştirilen ürünlerin veya parçaların üretimine yönelik yatırımlar Öncelikli Yatırımlar kapsamında değerlendirilmiş ve 5. bölge destekleri ile desteklenecek yatırım konuları arasında yer almıştır. Bununla beraber KOSGEB tarafından AR-Ge, Teknolojik Üretim ve Yerlileştirme Destekleri kapsamında Ar-Ge, Ür-Ge Ve İnovasyon Destek Programı, Kobi Teknoyatırım - Kobi Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı ve Stratejik Ürün Destek Programı oluşturulmuştur. TÜBİTAK, Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) aracılığı ile 1501 - Sanayi Ar-Ge Projeleri, 1507 - KOBİ Ar-Ge Başlangıç, 1509 - Uluslararası Sanayi Ar-Ge, 1511- Öncelikli Alanlar Ar-Ge, 1515 - Öncül Ar-Ge Labları, 1707 - Siparişe Dayalı Ar-Ge ve 1709 - EUREKA – EUROSTARS Ortak Ar-Ge programları hazırlanmıştır.

Kaynaklar

Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi Eylem Planı. YÖK, 2021, Ankara

Oslo Manual, Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3. Versiyon, OECD (2005), Paris

5746 sayılı, Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Genel Tebliği, 2016, Madde 2

6769 sayılı, Sınai Mülkiyet Kanunu, 2016, Madde 55

Veriler

<https://istatistik.yok.gov.tr/>

<https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/istatistiki-bilgiler>

<https://istatistik.yok.gov.tr/>

Prof. Dr. Şener KURT

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Bitki Sağlığı Kliniği Uygulama ve
Araştırma Merkezi Müdürü

BİTKİ SAĞLIK HİZMETİ VE BİTKİ KLİNİKLERİ

Tarımsal ekosistemlerde bitki patojenleri, zararlı böcekler ve yabancı otlar, verimli bir bitkisel üretim ve küresel gıda güvenliği için büyük bir zorluk teşkil etmektedir. Ürünlerdeki söz konusu kayıpların, pestisitler ve kimyasal olmayan yöntemler kullanıldığında yaklaşık %30'dan fazla olması beklenmektedir. Birleşmiş Milletlere bağlı FAO, kültür bitkilerinin yaklaşık %40'ının, her yıl bitki hastalık ve zararlılarından dolayı kaybolduğunu tahmin etmektedir. Gıda güvenliği ve güvenilirliğinin ön plana çıkarak önem kazandığı günümüzde bilim insanları ve araştırmacılar, ürün kayıplarını en aza indirecek yaklaşım ve modeller üzerine odaklanmış durumdadır. Kültür bitkilerinde görülen hastalık ve zararlıların yetersiz ve başarısız kontrolü, çiftçiler için önemli bir sorun olmaya devam etmektedir.

İyi bir bitki sağlığı yönetimi, insan ve hayvan tüketiminin yanı sıra gıda dışı sağlıklı ürünler üretmek için de gereklidir. Temel amacı, abiyotik ve biyotik kökenli sağlık sorunlarının kapsamlı tanısı ve danışmanlık hizmetleri olan Bitki Sağlığı Klinikleri, 2003 yılından bu yana gelişmekte olan ülkeler için ideal bir model olarak benimsenmiştir. Bu klinikler yaygınlaştıkça klinik operasyonlarını düzenlemek için temel prosedürler oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. İnsan ve hayvan sağlığında sürdürülen uygulamalara

benzer nitelikler taşıyan bitki klinikleri, sağlık sistemleri ile özünde uyumlu sistemler olarak değerlendirilebilmektedir.

Bitki Sağlığı klinikleri ABD ve diğer gelişmiş ülkelerde uzun süredir önemli işlevler yürütmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde de kurulu olan bitki kliniklerinin çoğu ise Birleşik Krallık'ta Rothamsted Araştırma ve Merkez Bilim Laboratuvarı ile işbirliği halinde CAB International tarafından geliştirilen ve yönetilen Global Bitki Kliniği (GPC) tarafından desteklenmektedir. Asya, Afrika ve Güney Amerika'da 34 ülkede bulunan 4500 civarında bitki kliniği GPC tarafından desteklenmekte olup 80'den fazla ülke tarafından tanı hizmeti kullanılmaktadır. Toplum temelli bir kavram olarak tanımlanan bitki sağlığı klinikleri, birincil bitki sağlığı hizmeti sağlayan özelleşmiş danışma servisleridir. Bu klinikler, yayım ve araştırma faaliyetlerini birbirine bağlantılı hale getirerek bilim insanları ve bitki doktorlarının eğitimine katkıda bulunmaktadır. Bu kliniklerde bitki doktorları, bitki sağlığı sorunları hakkında doğru tanı koymak ve hızlı, pratik tavsiyelerde bulunmak üzere yetiştirilmektedir. Ayrıca çiftçi örgütleri ve araştırmacılarla ortak yürütülen çalışmalarla bilgi ve teknoloji transferleri gerçekleştirilmekte ve çiftçiler ile daha yakın

çalışma imkânları doğmaktadır. Böylece çiftçilerin bitki sağlığı sorunları karşısında karar verme kapasitelerinin artmasına yardımcı olunmaktadır. Mobil bitki klinikleri ile özellikle hastalık salgını durumunda yerinde tanı işlemi sayesinde pestisit bağımlılıklarını azaltma noktasında önemli adımlar atılmaktadır. Bu tarz ulusal düzeyde “Bitkiler İçin Sağlık Hizmeti” yaklaşımını içeren bir sistem tarımda büyük değişim getirecektir.

Yerel kalkınma yaklaşımının esası, kırsal alanda derinleşme ve güçlendirme imkânı sunmasıdır. 11. Kalkınma planı (2019-2023) çerçevesinde kırsal kalkınmada ana hedef, asgari refah düzeyinin yakalanması ve kırsal toplumun iş ve yaşam koşullarının bulunduğu yörede iyileştirilmesidir. Bitki klinikleri gibi yetkin bir kurumsallaşmanın varlığı, bölgeler ve iller arası gelişmişlik farklarının giderilmesi yönünden önem taşımaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Aralık 2018 yılında 2020 yılını “Uluslararası Bitki Sağlığı Yılı” olarak ilan etmiştir. Bu girişim ile bitki sağlığının korunması, açlığın sona erdirilmesi, yoksulluğun azaltılması, çevrenin korunması ve ekonomik kalkınma için küresel farkındalığın artırılması hedeflenmiştir. İklim değişikliği ve insan faaliyetlerinin, biyoçeşitliliği azaltarak ekosistemde değişikliğe yol açtığı düşünüldüğünde bitki-çevre-insan sağlığı ve gıda güveninin önemi daha net belli olmaktadır. Günümüzde küresel kimya endüstrisinin büyüklüğü 2017’de 5 trilyon doları aşmış olup, 2030 yılına kadar 2 katına çıkması beklenmektedir. Bu hususta tarımda pestisitlere bağımlılığın azaltılmasında bitki kliniklerinin önemi yadsınamaz.

Türkiye’de bitki kliniklerinin kuruluşu ve yaygınlaşması henüz başlangıç aşamasındadır. Bu doğrultuda Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesinde Kasım 2016 yılında açılmış olan “Bitki Sağlığı Kliniği Uygulama ve Araştırma Merkezi”, üniversite-kamu-özel sektör işbirliğinin en güzel örneklerinden birisini oluşturmaktadır. Bitki Sağlığı Kliniği Uygulama ve Araştırma Merkezi (BİSAK), Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA), AKİB Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği, İskenderun Ticaret Borsası ve Hatay Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğinin destekleri ile kurulmuştur. Bünyesinde alanında uzman öğretim üyelerinin çalıştığı ve son teknoloji tanı cihazlarıyla donatılmış bitki kliniği, çiftçiler ve ihracatçılar dışında tarım uzmanları ve araştırmacılara güvenilir, kaliteli ve sağlıklı sonuçlarla tanı ve danışmanlık hizmetleri sunmaktadır.

Uluslararası düzeydeki CABI tarafından toplum temelli işlemlere sahip bitki klinikleri ile uyumlu olarak Bitki sağlığı-Gıda güvenliği-İnsan sağlığı üçgeninde temel hekimlik işlevine sahip olan bu klinik, ileri tanı teknolojileri içeren laboratuvarları ve gezici klinik uygulamaları ile çiftçiye ve tarımın diğer sektörlerine doğru ve bilimsel çözüm önerileri üretebilmektedir. Çiftçi talep odaklı klinik, bilimsel bilgiyi esas alarak tarımda karşılaşılan sorunları çözmek için uzmanlığa göre uygulamalar ile ürünlerin hasat öncesi ve sonrası sorunlarına iyileştirme sağlayabilmektedir. İnsan ve hayvan sağlığı uygulamalarında olduğu gibi bitki sağlığında başvuru tanı ve tedavi

yöntemleri, gıda güvenli ve insan sağlığına giden yolda bitki kliniklerine önemli bir yenilik ve ayrıcalık fırsatı sağlamaktadır. Merkezin üstün yönlerinin desteklenmesi ve zayıf yönlerinin güçlü hale getirilmesi ile ülkemizde ve yurtdışında tanınırlığı artabilecek ve üniversitemizi yurtdışında saygın bir noktaya taşıyacaktır.

Türkiye'de ilk olan ve benzersiz niteliklere sahip Bitki Sağlığı Kliniği Uygulama ve Araştırma Merkezi (BİSAK), sürdürülebilir ve sağlıklı bir tarımsal üretim için çiftçi, araştırmacı ve ihracatçıya teknik ve bilimsel hizmet sunmak, insan sağlığına uygun ve çevre dostu üretime katkıda bulunarak güvenli ve yeterli gıda konusunda doğru, kesin, hızlı ve ekonomik önerilerle çiftçileri bilinçlendirmek amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda klinik uzman doktorları ve personelleri ile yerinde talep odaklı bitki sağlığı sorunlarının mobil klinik hizmetleri ile çözüme kavuşturulması önemli bir yeniliktir. Böylece, bilimsel bilginin çiftçilerle doğrudan bağlantılı hale getirilerek pratik çözümlere temel oluşturulması, sağlıklı karar verilmesine yardımcı olacaktır. Klinikte sadece bitki sağlığı alanında değil aynı zamanda Veteriner mikrobiyolojisi ve gıda kökenli mikroorganizmalar konularında da hizmetlerin

verilmesi, önemli bir girişimdir. Ulusal düzeyde ađ şeklinde bu tür bitki kliniklerinin yaygınlaşması, bu alanda dünyadaki uygulamalar ile uyumlu olarak küresel alternatifler ortaya konmasını sağlayacaktır.

Bitki koruma alanında yükselen eğilim, tanı ve danışmanlık hizmetleri ile birlikte Ar-Ge faaliyetlerine de yer vermesidir. Bu kapsamda bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin nitelik ve niceliğinin artırılmasına yönelik olarak BİSAK bünyesinde TÜBİTAK, HMKÜ BAP Koordinatörlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Orman Genel Müdürlüğü ve Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü tarafından desteklenen ve diğer üniversiteler ile işbirliği halinde projeler yürütülmektedir. Öte yandan özel sektör kuruluşları ile ortak yürütülecek projelerle hizmet kapasitesi ve yaygınlığının artırılması için BİSAK ve Syngenta firması ile AR-GE faaliyetleri çerçevesinde son 3 yıldır çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çalışmalar ve lisansüstü eğitimler sonunda elde edilen veriler, uluslararası ve ulusal bilimsel dergilerde İngilizce ve Türkçe makale olarak yayınlanmakta ve bu durum bitki kliniğinin tanınırlığının artmasına imkân sağlamaktadır. İlimiz ve bölgemiz

dışından gelen bitki sağlığı konularında yaşanan sıkıntılara yönelik verilen ve ayrıca üniversitelerin bitki koruma dışındaki farklı bölümlerinden, Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı araştırma enstitüleri ve bölge müdürlüklerinden gelen taleplere bağlı hizmetler ile önemli bir gelir kaynağı oluşturulabilmektedir. BİSAK'ın hizmet kalitesi ve etkililiğinin artırılması amacıyla Bitki Koruma Ürünleri Bayilik ve Toptancılık Sınavına girecek adaylara yönelik çevrim içi ve yüz yüze gerçekleştirilen "Bitki Koruma Ürünleri Bayilik ve Toptancılık Sınavına Hazırlık Kursu" haricinde farklı illerde bitki sağlığı konusunda çiftçi farkındalık seminerleri ve çalıştaylar düzenlenmektedir. Bitki kliniklerinin hedef ve işlevleri ile yaklaşım tarzını daha iyi açıklamak için hazırlanmış olan broşür, tanıtım filmi, web sayfası gibi araçlar ile paydaş sektöründe kliniğin tanınırlığının giderek artışı gösterdiği gözlenmektedir.

Bitki kliniği uygulaması, Türkiye'de yeni bir çiftçi yayım sistemidir. Mobil bitki sağlığı klinikleri, danışmanlık ve tavsiye yolu ile çiftçilerin bitki zararlıları ve hastalıklarının teşhisi konusunda daha fazla bilgi sahibi olmaları için değerli araçlardır. Dünya çapında, gelişmekte olan ülkelerde küçük ölçekli çiftçilere yardımcı olmak için kurulmuş çeşitli bitki klinikleri bulunmaktadır. Kaynaklar ülkeye göre değişse de, küresel olarak, bitki klinikleri sisteminin ve/veya çerçevesinin benzer olduğu sonucu göze çarpmaktadır. Bitki klinikleri, bitki zararlıları ve hastalıklarının verimli ve etkili erken tanısı ve tespiti için önemli işlevlere sahiptir. Ayrıca, dünya çapındaki bitki klinik çerçevesinin hayvan ve insan sağlığı ile ilgili olanlara benzer olduğu değerlendirilmesi

yapılmaktadır. Bitki kliniklerinin önemini göz önünde bulunduran ülkelerin, çiftçilere, özellikle de küçük ölçekli çiftçilere yardımcı olmak için hükümet düzeyinde erişilebilir olan etkili bir bitki klinik ağı modelinin kurulmasını desteklemesi beklenmektedir.

Kaynaklar

- Alokit, C., B. Tukahirwa, D. Oruka, M. Okotel, C. Bukenya, and J. Mulema. 2014. "Reaching out to Farmers with Plant Health Clinics in Uganda." *Uganda Journal of Agricultural Sciences* 15 (1): 15–26.
- Barnes, LW, 1994. *The role of plant clinics in disease diagnosis and education: A North American Perspective. Annu. Rev. Phytopathol.* 32: 601-9.
- Bentley, J. W., E. Boa, S. Danielsen, P. Franco, O. Antezana, B. Villarroel, H. Rodriguez, et al. 2009. "Plant Health Clinics in Bolivia 2000—2009: Operations and Preliminary Results." *Food Security* 1 (3): 371–386.
- CABI, 2015. *Plantwise strategy 2015–2020*. Wallingford, UK: CABI. Available at: <http://www.plantwise.org/about-plantwise/strategy/>.
- Chakraborty S, Murray GM, Magarey PA, Yonow T, O'Brien RG, Croft BJ, et al. Potential impact of climate change on plant diseases of economic significance to Australia. *Australasian Plant Pathology* 1998;27(1):15–35.
- Danielsen, S., and P. Kelly. 2010. "A Novel Approach to Quality Assessment of Plant Health Clinics." *International Journal of Agricultural Sustainability* 8 (4): 257–269.
- Danielsen, S., and F. B. Matsiko. 2016. "Using a Plant Health System Framework to Assess Plant Clinic Performance in Uganda." *Food Security* 8 (2): 345–359.
- Danielsen, S., F. B. Matsiko, and A. M. Kjaer. 2014. "Implementing Plant Clinics in the Maelstrom of Policy Reform in Uganda." *Food Security* 6 (6): 807–818.
- Döring TF, Pautasso M, Finckh MR, Wolfe MS, 2012. *Concepts of plant health – reviewing and challenging the foundations of plant protection. Plant Pathology* 61, 1–15.
- Food and Agriculture Organisation (FAO), 2017. *International Standards for Phytosanitary Measures (ISPM 17). Pest Reporting. International Plant Protection Convention (IPPC). Rome.*
- Srivastava MP, 2013. *Plant clinic towards plant health and food security. International Journal of Phytopathology* 2(3):193–203.
- Thrane C, Scheel C, (2005). *Organization of quality assurance in diagnostics at the Danish NPPD. EPPO Bulletin* 35(1).
- Vakilian KA, 2017. *Using networks in plant disease diagnosis. CAB Reviews* 12, No. 047.

Ali ÖZBUĞDAY

PROGEN Tohum A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı

Sadece Türkiye İçin Değil, Dünya İçin Üreten Firma

PROGEN

ProGen Tohum, tarımsal üretimi arttırmayı ve ülkemiz genelinde tarımsal üretimde kendine yeterliliği misyon edinmiş tamamen yerli bir firmadır. Anadolu'nun mirasını geleceğe taşımayı amaç edinen firma; yüksek verimli, üstün kaliteli pamuk, soya, buğday ve arpa tohumlarının geliştirilmesi ve üretimine odaklanmıştır.

ProGen Ar-Ge'de temel hedef, ülke geneli ve yurt dışı taleplerine göre, bölgelerin iklim ve toprak yapılarına uygun yeni bitki çeşitleri araştırmak ve geliştirmektir. Tamamen dış kaynaklı teknoloji transferi ile sürdürülebilir bir tarımsal kalkınmadan bahsetmenin mümkün olamayacağı düşüncesi ile firma bünyesinde biyoteknoloji, tahıl gıda ve elyaf analiz laboratuvarları kurulmuştur.

TÜBİTAK ve Eurostars (AB) tarafından desteklenen Ar-Ge projeleri kapsamında, su kullanım kapasitesi yüksek, kuraklığa, yüksek sıcaklık stresine ve hastalıklara dayanıklı, farklı ekolojilere uygun ve teknolojik karakteristikleri üstün yeni çeşitler geliştirme çalışmaları yürütülmektedir. Antakya Merkez Araştırma İstasyonunun yanı sıra önce Şanlıurfa GAB Araştırma İstasyonu, devamında ise Söke, Konya ve Kırklareli'nde araştırma istasyonları

oluşturulmuştur. Bu istasyonlardan elde edilecek yeni ıslah materyalleri sadece Türkiye için değil Orta Doğu'dan Afrika'ya, Avrupa'dan Orta Asya'ya çok geniş bir coğrafyada kullanılabilecektir. Her yıl pek çok ortak ve müstakil bütçeli projelerle Ar-Ge faaliyetleri teknoloji ışığında devam etmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2017 yılında tarla bitkileri tohumculuğu alanında Türkiye'deki ilk "Tohum Ar-Ge Merkezi" olarak tescillenen, Türkiye'nin önde gelen tohum üreticisi firmalarından biri olan Progen, pamuk, soya, buğday ve arpa tohumları geliştirmektedir. Bugüne kadar 85 çeşidin tescil ettirilmesini sağlayan firmanın geliştirdiği çeşitlerden 20 adedi, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın resmi denemelerinde verim birincisi olarak tescil edilmiştir. Firma, geliştirdiği çeşitlerin bir kısmını lisanslama yöntemiyle diğer firmalara devretmektedir.

Progen Ar-Ge istasyonlarında yürütülen projeler sonucu geliştirilen çeşitlere, artan talep doğrultusunda, 2022 yılında Antakya OSB'deki üretim tesislerine ilave olarak Konya ve Aydın üretim tesisleri ile üretim kapasitesi yıllık 60.000 ton seviyesine çıkmış olup önümüzdeki 3 yılda 100.000 ton seviyesine çıkarılması planlanmaktadır. Progen Tohum, kalitesi ve verimi ile gittikçe daha fazla beğeni alan yeni nesil çeşitleriyle pazar lideri olduğu pamuk tohumculuğunda pazar payının artırılması hedeflenmektedir. Aynı şekilde soya tohumunda da pazar lideri olarak yeni çeşit geliştirme faaliyetlerimizi sürdürürken, GAB ve İç Anadolu gibi yeni soya üretim alanlarına uygun çeşitler geliştirmede önemli adımlar atılmaktadır.

Ülkemizde GSMH'dan Ar-Ge'ye ayrılan payın artırılması gerektiğine inanan Progen, şirket olarak Ar-Ge yatırımlarına her yıl arttırarak devam etmektedir. Bağımsız kuruluşlarca yapılan bir değerlendirmede, Progen Tohum, Türkiye'de araştırma merkezlerinin Ar-Ge'ye yaptıkları yatırım miktarı sıralamasında 2020 yılında tüm sektörlerin yer aldığı ilk 500 firma içerisinde 273 sıraya yükselirken, tohum ve ıslah sektöründe ilk beşte yer almaktadır. Ar-Ge Merkezlerinde alınan patent sayısında ise 32. sırada yer alan Progen, alanında

alınan patent sayısına göre birinci konumdadır. Bu rakamlar Ar-Ge'ye verilen önemi göstermektedir.

Pamuk, buğday, arpa ve soyada kendi öz kaynaklarıyla yürüttüğü projelere ek olarak TÜBİTAK destekli ve Üniversitelerle işbirliği şeklinde Ar-Ge projeleri yürütülüyor. Dört üründe de Ar-Ge çalışmalarımız var. Pamukta yürüttüğümüz ıslah programı dünya ölçeğinde bir kapasiteye sahip. Tarla bitkileri tohumculuğunda, sertifikalı tohum üretimi üreticilerle sözleşmeli üretim esaslarına göre yapılıyor ve Progen Tohum 2021 yılı rakamlarına göre, dört üründe toplam 250 bin dekarlık alanda sözleşmeli üretim gerçekleştiriyor.

Türkiye'nin tohum üretim, ithalat ve ihracat verileri dikkate alındığında, ülkemizin tohum üretiminde belli noktalara geldiği görülür. Ancak burada önemli bir husus var. Türkiye'nin tohum üretmekte sorunu yok ama daha fazla nitelikli yerli çeşit geliştirmesi gerekiyor. Sadece geliştirmekle de kalmayıp ölçek ekonomisine uygun şekilde yüksek hacimli, standart kaliteli ve süreklilik arz eden güvenilir tohum şirketlerinin sayısı arttırılmalı, markalaşma yolunda önleri açılmalıdır. Tarla bitkileri gibi pahada nispeten hafif ama yükte ağır bitki tohumluklarında yüksek hacimli, güçlü

firmaların sayısı artmalı, global ölçekte rekabete hazırlıklarına yardımcı olunmalıdır. Çeşit koruma kanununun uygulanmasını, firmaların uzun yıllar süren Ar-Ge çalışmaları sonucu geliştirdikleri çeşitleri haksız rekabete uğramayacak şekilde pazarlayabilmelerine imkan verecek ortamlar yaratılmalıdır. Bu amaçla da, TÜBİTAK, Tarım ve Orman Bakanlığı gibi kurumların özel sektöre proje desteklerinin artarak devam ettirmeleri gerekmektedir.

Tohumculuk faaliyetleri ile ilgili tarla bitkilerinin üretim planlaması ve üretim stratejileri oluşturulması hakkında raporlar hazırlayıp ilgili makamlara iletmekteyiz. Özellikle pamuk ve soya üretimi konusunda yapılması gerekenler var. Yem sanayinin ve kanatlı besiciliğinin en önemli hammaddesi olan soya üretimini arttırmak ve ham yağ açığının ithalat ile karşılanması sırasında oluşan döviz açığını kapatmak, ülkemiz ekonomisi için son derece önemli olan kanatlı sektöründe yem tedariki riskini ortadan kaldırmak için,

tüketimin sadece %5'lik kısmını karşılayan yerli soya üretiminin artırılması gerekmektedir. Soya ithalatında son zamanlarda yaşanan ve değişik nedenlerden kaynaklanan sıkıntılar, kanatlı sektörünün yem tedarikini riske ediyor ve soya fiyatları hızla yükseliyor. Onuncu Kalkınma Planında 2023 yılında Türkiye soya tüketiminin 3 milyon tona ulaşacağı öngörülmekte ve gıda güvenliği açısından üretimin de bu düzeylere çıkarılması gerektiği vurgulanmaktadır. Progen Tohum olarak, gerek yağ bitkisi, gerekse protein kaynağı olarak son derece önemli olan soya tarımının, ekolojik olarak GAB dahil tüm yurdumuzda uygun olmasına karşılık ülkemizde yaygınlaşmasını olumsuz etkileyen faktörlerin ortadan kaldırılmasının soya tarımını geliştireceğine inanıyoruz. Soyanın önemli bir avantajı da, Rhizobium bakterisi vasıtasıyla serbest azotu toprağa kazandırması ve kendisinden sonra gelen ürüne dekara 8-9 kg civarında saf azot bırakmasıdır. Firmamız, soyanın alternatif ürün

olan mısıra oranla yedide bir düzeyde (5 kg/da) azota gerek duyması, topraklarımızın yüksek gübre kullanımı nedeniyle çoraklaşma riski açısından da soya tarımının yaygınlaşması gerektiğine inanmaktadır.

Progen Tohum olarak, soya tarımının yaygınlaşmasını olumsuz etkileyen faktörlerin dikkate alınması gerektiğini düşünüyoruz. Bu faktörlerden birisinin, mısır, pamuk ve soyanın birbirinin ikamesi gibi görülen önemli ürünler olması nedeniyle, soya üretiminin arttırılması için bu ürünlerin fiyat politikalarının belli bir parite üzerinden birlikte belirlenmesi gerekmektedir. Soyanın hasadında fiyat ve alım garantisinin olmaması nedeniyle, soya tarımının arttırılması için TMO'nun soya alımlarında piyasa düzenleyici bir oyuncu haline gelmelidir.

Tekstil ülkesi olan Türkiye'nin, bu sektörün gerek istihdam gerek ihracat paylarını dikkate alarak, temel hammadde olan pamuk üretimini

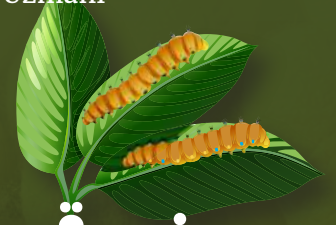
sürdürülebilir kılması gerektiğini düşünüyoruz. Soyada olduğu gibi, pamukta da alternatif ürünlerle rekabet edebilecek destekleme politikalarının oluşturulması gerekmektedir.

Onur YILDIZ

DOĞAKA
Turizm Destinasyon Birimi Uzmanı

Hatay İpek Sürdürülebilir Tekstil ve Moda Tasarım Merkezi Projesi ve Ar-Ge Tasarımın Önemi

Son yıllarda globalleşmenin artan etkisi, tüketicilerin istedikleri ürüne ulaşımının hızlı ve kolay olması, pazarda üretim faaliyetleri gösteren firma sayılarının artması, lojistik faaliyetlerinin hızlanması gibi etkenler gerek ulusalda gerekse uluslararası piyasada işletmelerin rekabet

üstünlüğü kurma koşullarını zorlaştırmaktadır. İşletmeler piyasada varlıklarını sürdürebilmek için klasik ürün üretmek konvansiyonel pazarlama faaliyetlerinden vazgeçmeye zorunlu hale gelmişlerdir. Bu nedenle işletmeler hayatta kalmalarını sağlamak ve karlılıklarını artırmak için farklı yöntem arayışına girmişlerdir. Bu arayış sonucu işletmeler, klasik ürün üretimine Ar-Ge, inovasyon ve tasarım gibi eklentiler yaparak karlılıklarını artırma yöntemleri geliştirmişlerdir. Günümüzde bu yöntemler işletmelerin rekabet üstünlüğü kurma yaklaşımlarının büyük kısmını oluşturmaktadır.

Ar-Ge, OECD'nin (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) tanımına göre, bilgi birikim ve dağılımını artıran ve bunların yeni uygulamalarda kullanılmasını sağlayan sistematik ve yaratıcı çalışmalardır. Ar-Ge'nin temel amacı bir ürün veya hizmeti pazara sürmeden önce kitlelere en uygun, en kaliteli ve en hazır hale getirmektir. Böylece pazarda o ürün veya hizmete olan talebin artması sağlanmakta ve bu da işletmelere satış ve karlılık olarak geri dönmektedir.

İnovasyon, üretilen ürün veya hizmetle ilgili yeni yaratıcı fikirlerin veya buluşların ekonomik alanlara uygun hale getirilip uygulanmasıdır. Ürün veya hizmetin tüketiciler için en uygun hale getirilmesi, aynı zamanda da üretimde kullanılan kaynakların azaltılması ve etkinleştirilmesini amaçlayan bir yaklaşımdır. İnovasyon, daha çok sıkıntıları giderme konusuna odaklanmakta, kullanıcılardan gelen geri dönüş bilgileri ile birlikte onları rahatsız eden sorunlara çözüm bulmaktadır. Piyasaya sürülmüş olan bir ürün ve hizmeti ele alıp ürüne yeni etkin ve özgün özellikler katıp yeniden insanlığın hizmetine sunmaktır.

Tasarım, var olan bir ürünün rakiplerinden ayrılması, kullanıcının beyninde iz bırakması ve ürünün ben buyum mesajı vermesi için ürüne aktarılan şekilsel, biçimsel ve fonksiyonel özelliklerdir. Bir ürünün kurulumu ve kullanımı ne kadar basit, anlaşılır, fonksiyonel ve açık olursa kişilerin beğenisini kazanma şansı o kadar artmaktadır. Bu durum da işletmeler için bir rekabet avantajı sağlamaktadır. İşletmeler, Ar-Ge, inovasyon ve tasarım faaliyetlerini etkin kullanarak var olan global piyasada katma değerli ürün üreterek rakiplerine rekabet üstünlüğü sağlamak istemektedirler. Katma değerli ürün, bir ürünün

üretiminde kullanılan tüm kaynaklarının, çıktı maliyetlerinden düşüldükten sonra kalan kısmıdır. Bu kısım ne kadar yüksek olursa işletme karlılıkları o kadar fazla olmaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Ar-Ge ve tasarım faaliyetleri özel sektör ve kamu tarafından uzun yıllardır desteklenmektedir. Ar-Ge ve tasarımın gelişmiş ekonomiler için rekabet edilebilirlik ve büyümenin en önemli itici gücü olduğu birçok kaynakta açıkça belirtilmektedir. Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerine gerekli önemi göstermeyen işletmeler ve ülkelerin orta vadede sürdürülebilir bir ekonomik büyüme sergilemesi çok zordur. İşte bu nedenle 2008 yılında ülkemizde yürürlüğe girmiş olan 5746 sayılı 'Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun', 2016 yılında revize edilerek, 'Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun' olarak düzenlenmiş ve o tarihten bu yana yapılan birçok Ar-Ge ve Tasarım faaliyeti kamu tarafından çeşitli hibe ve teşviklerle desteklenmiştir. Kanun kapsamında kurulan Ar-Ge ve Tasarım merkezleri her yıl çeşitli şartlara uygun hareket etmeleri ve Ar-Ge-tasarım projeleri üretmeleri şartıyla desteklenmektedir.

Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerin katma değerli ürün üretme üzerindeki tartışılmaz etkisini ipek ve ipekli ürün üretiminde uygulamak üzere projelendirilen ve DOĞAKA tarafından finanse edilip, Hatay Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan 'Hatay İpek Sürdürülebilir Tekstil ve Moda Tasarım Merkezi' geçtiğimiz aylarda tamamlanarak faaliyetlerine başlamıştır.

Merkez, Hatay Expo Fuar alanı içerisinde, 1500 metrekare kapalı alan üzerine kurulan 6 ayrı atölye ve üretim alanından oluşmaktadır. Atölyeler;

tasarım ve baskı atölyesi, takı atölyesi, keçe atölyesi, dokuma atölyesi, ebru atölyesi ve konfeksiyon atölyesidir. Her atölye kendi alanında üretim yapabilecek son teknoloji araç-gereç-donanım ve sarf malzemeler

ile donatılmıştır. Merkezin kurulmasındaki asıl amaç, bölgemizin en önemli kültürel üretim kalemlerinden olan ipekli dokumacılığı sürdürülebilir kılmak, ipekli ürünlere tasarımsal dokunuşlarla katma değer kazandırmak, Hatay İpeğinin dünya çapında duyulması ve kullanılmasını sağlamak, bölge ipekli dokuma üreticilerine özellikle tasarım ve baskı konusunda destek vermek ve ipekli dokumacılıkla ilgili yeni ustalar yetiştirebilmek için kurs ve eğitimler düzenlemektir. Bu amaçlar doğrultusunda merkezde yer alan atölyelerde ipekli kumaşlara tasarım eklentiler yapılacak ve ortaya çıkacak katma değerli yeni ipekli ürünlerle Hatay İpeği'nin tanınırlığı artırılarak sürdürülebilirliği sağlanmış olacaktır. Hedeflenen ipekli yeni ürün tasarım ve üretimleriyle bugüne kadar üretilen standart ipekli ürün skalası genişletilerek bölge ekonomisine katkı sağlanacaktır. Merkezde bulunan dijital baskı makinesi ve fikse makinesi ile ipekli kumaş üreticileri istedikleri tasarımları kumaşlarına bastırarak, ardından uygulanacak fikse işlemi ise de bu tasarımların kumaştan yıkama ve sürtünmeyle çıkmaması sağlanacaktır. Bu iki makine bölge ipekli kumaş üreticilerinin

katma değerli ürün üretmeleri adına merkeze konumlandırılmıştır. Ayrıca konfeksiyon atölyesinde bulunan son teknoloji ve bilgisayar bağlantılı dikiş, nakış ve overlok makineleri ile kumaşlar istenilen son ürünlere rahatlıkla dönüştürülebilecektir. Yüksek karın katma değerli üründen, katma değerli ürünün ise tasarımdan geçtiği günümüzde bölgemizde bulunmayan makinelerle kurulmuş olan tesisin üreticilere ve dolayısıyla bölgemize hem sosyal hem de ekonomik yönden çok büyük desteği olacağı

düşünülmektedir. Faaliyetlerine başlayan merkezin kısa ve orta vade hedefleri arasında, ipekli yeni ürünler üretimi, çalıştaylar, yarışmalar, eğitimler, kongreler, defileler, ipek müzesi kurulumu ve fuar gibi etkinlikler yer almaktadır. Önümüzdeki aylarda aktif olarak bu faaliyetleri gerçekleştirmeye başlayacak olan ve kurulumunu finanse ettiğimiz merkezi DOĞAKA olarak her zaman destekleyerek bölge ipekli kumaş üreticilerine hizmet etmekten mutluluk duymaktayız.

Mehmet ÖZDEMİR

Şampiyon Filtre A.Ş.
Ar-Ge Merkez Yöneticisi

Şampiyon Filtre; 1985 yılında bugün Türkiye filtre üretiminin en yoğun olduğu Hatay ilinde Şahap YILMAZ tarafından kurulmuştur.

Türkiye pazarındaki araç çeşitliliğine ve Türkiye'nin filtre üretim hacmine bağlı olarak o dönemde meydana gelen filtre ihtiyacını, kendi markamız olan Şampiyon Filtre ile karşılamak ve yerli ürünün Türkiye pazarında yayılımını artırmak amaçlanmıştır. Aynı zamanda küresel pazarlardaki rekabette yerimizi alarak yüksek müşteri memnuniyeti sağlamak da başlıca kuruluş amaçlarımız arasında yer almaktadır.

Kuruluşumuzdan sonraki 37 yıllık serüvenimizin ardından Şampiyon Filtre bugün, IATF 16949, ISO 9001:2015, TS932, TS5395, TS7407 belgeleriyle Türkiye'nin 81 ilinde yerini almaktadır. Aynı zamanda Ortadoğu, Afrika, Avrupa, Güney Amerika, Rusya ve BDT bölgelerindeki 75'den fazla ülkeye filtre ihracatı yapan bir üretici firma haline gelmiştir.

- Şampiyon Filtrenin AR-GE çalışmaları

Şampiyon Filtre, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından tescil edilen filtre sektöründe ilk ve tek Ar-Ge Merkezi olarak 4 Temmuz 2018 tarihinden beri faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir. 750m²'lik Ar-Ge Merkez yerleşkesinde, alanında uzman 20 araştırmacı, 8 teknisyen ve 2 destek personeli ile modern laboratuvarlarında

temel araştırma ve geliştirme faaliyetlerini sürdürmektedir. Ar-Ge stratejilerimizi; rekabet öncesi iş birliği projeleri üretmek, ülkemizde kullanılan dış kaynakların millileştirmek, test ölçme ve laboratuvar altyapımızı geliştirmek, Ar-Ge personeli sayısını artırmak ve bu kaynakları optimum düzeyde kullanarak kendi teknolojimizi geliştirmek olarak belirlenmiştir. Firmamızın stratejileri doğrultusunda Ar-Ge Merkez projelerimizle, geleneksel filtrasyon sistemlerine inovatif fikirlerle yaklaşarak sektöre yön veren atılımlar gerçekleştirilmektedir.

Müşterilerimizin beklentilerinin yanı sıra; sektörün ihtiyaç duyduğu teknolojik gelişimde lider olmayı hedefleyen Ar-Ge Merkezimiz, üniversiteler ile olan işbirlikleri ile de bu yolda ilerlemektedir. 2019 yılında "sektörde" ve "Hatay" ilinde yine bir ilke imza atarak Çukurova Üniversitesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi iş birliğinde 2 Ar-Ge projemiz TÜBİTAK tarafından desteklenmeye uygun bulunmuştur. 2021 yılında ise sektörde öncü olmaya devam ederek Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi kapsamında hem yatırım hem de Ar-Ge projemiz, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile TÜBİTAK tarafından desteklenmeye uygun bulunmuştur. Bu proje sayesinde iş birliklerimize bir yenisini ekleyerek TÜBİTAK çalışmalarımız kapsamında İstanbul Üniversitesi'yle de çalışılmaya başlanmıştır.

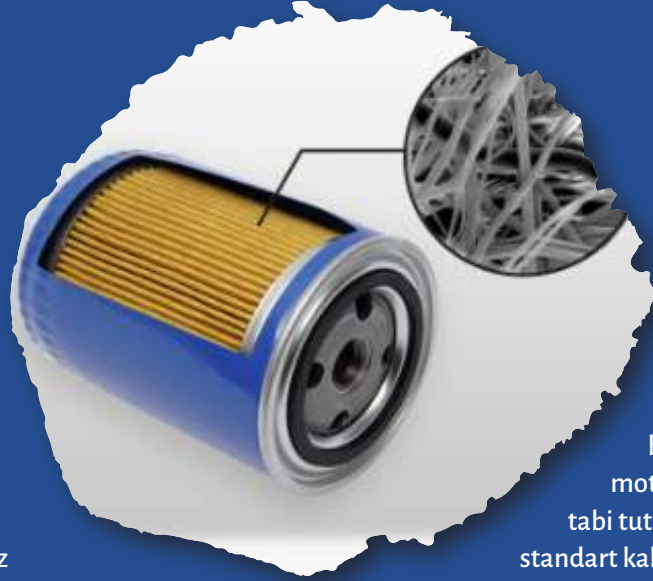

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programı kapsamında ilk çağrı, Makine sektöründen 2019 yılında yayınlanmış olup, komiteye sunulan 52 proje içerisinde değerlendirme sonucu desteklenmeye uygun bulunan 20 projeden biri firmamıza aittir. Projemiz hem yatırım hem de Ar-Ge desteğine uygun bulunmuştur. Proje kapsamında, içten yanmalı motorlarda kullanılan yağ ve yakıt filtrelerinin üretim süreçlerinin veriminin artırılması, dördüncü sanayi devrimi normlarına uygun hale getirilmesi ve yüksek filtrasyon kabiliyeti eklenerek bu alanda katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilip üretilebilir hale getirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, proje dâhilinde eş zamanlı olarak yürütülecek Ar-Ge projesi sayesinde uluslararası düzeyde inovatif niteliğe sahip, %100 milli ürünler geliştirilmiştir. Yatırımı yapılan ve geliştirilen ürünler klasik içten yanmalı motora sahip araç sektörüne hitap ederken, aynı zamanda savunma sanayinde kullanılacak bütün kara, hava ve deniz taşıtlarına da uygunluk sağlamaktadır. Böylece milli savunma sanayi için kritik öneme sahip ürünler millileştirilerek ülkemiz için arz güvenliği sağlanmaktadır.

Yenilikçi projelerinde doğa dostu olmaya özen gösteren Şampiyon Filtre, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından verilen Teknolojik Ürün ve Deneyim Belgesini üretmiş olduğu eko filtreler özelinde alarak, bu belgeyi alan Türkiye'deki ilk filtre üreticisi olmayı başarmıştır.

Tüm bunların yanı sıra Ar-Ge Merkezimizde yürüttüğümüz öz kaynak projelerimizde çevresel ve ekonomik boyutlarda sürdürülebilir projelerin yürütülmesine önem verilmektedir.

- Filtre yarı mamullerinde atık yükü oluşturmayacak çevre dostu malzeme kullanımının araştırılması,
- Proses kaynaklı ortaya çıkan kimyasal atıkların ayrıştırılarak geri kazanımına yönelik çalışmalar,
- Atık yarı mamullerin ve atık filtrelerin prosedürlere uygun şekilde geri kazanım süreçlerinin araştırılması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar, çevreci ve sürdürülebilir anlayışla yürüttüğümüz projelerimiz arasında yer almaktadır.

Özetle; Şampiyon Filtre ailesi olarak gerek ülkemize gerekse sektörümüze yenilik ve değer katmak için Ar-Ge çalışmalarımız hız kesmeden devam etmektedir.

- Ürün grupları

Şampiyon Filtre, uluslararası standartlarını karşılayan IATF 16949, ISO 9001:2015, TS932, TS5395, TS7407 kalite belgelerine sahiptir. Hem operasyonel hem de üretim süreçleri bu belgelerin gereklilikleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Şampiyon Filtre olarak, bu standartlara bağlı kalarak içten yanmalı motorlara sahip otomotiv, tarım, iş makineleri ile ticari amaçlı otobüs ve kamyon gruplarına yüksek kaliteli yağ, yakıt, hava, kabin, hava kurutucu, üre, soğutma sıvısı ve hidrolik filtreleri üretimi yapmaktayız.

3.500'den fazla ürün çeşitliliğiyle, araç markalarının; özellikle kamyon, tır, otobüs, tarım ve ağır hizmet gruplarının ihtiyaç duyduğu filtrelerin tamamına yakınına üretilebilmektedir.

- Üretim ve kalite için yenilikçi yaklaşımlar

Günümüz teknolojisiyle artan araç modeli ve sayıları için, Ar-Ge Merkezimiz tarafından her ay Yeni Ürün Projesi kapsamında yeni araç modellerine uygun filtreler geliştirilmekte ve daha fazla araç için filtre çeşitliliği sağlanmaktadır. Bu çalışmaların çıktısı olan filtrelerde ürettiğimiz tüm filtreler gibi, laboratuvarlarımızdaki mekanik dayanıklılık testi, toz tutma testi, mikron

bazında partikül sayısı testi, kirli ve basınçlı ortamlar için motor simülasyonuna tabi tutularak her üründe standart kalite hedeflenmektedir.

Bu kapsamda yapılan yatırımlarla

laboratuvarımıza kattığımız son teknoloji test ekipmanlarıyla banttan çıkan filtrelerimizi test edebilmekteyiz.

Ar-Ge Merkezimiz; Yeni Ürün Tasarım Projesi, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi kapsamında projelerinin yanında üretim, verimlilik ve kaliteyi geliştirmek için, onaylanan yenilikçi projelere de imza atmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca onaylanan projelerimizin başlıcaları;

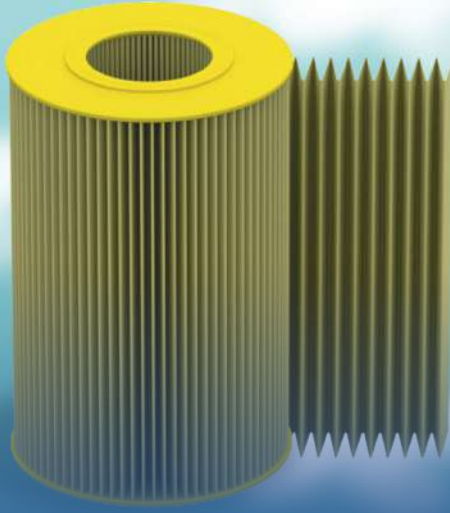
- İçten yanmalı motorlar için inovatif yağ/ yakıt filtresi üretim süreçlerinin verimliliğinin artırılmasına yönelik yatırım,
- Çözelti üfleme tekniği (SBS) ile elde edilmiş nano yüzeyler kullanılarak takviyeli hava (kabin) filtresi geliştirilmesi,
- Galvaniz atık suyunda geri kazanılan çinkonun kullanılmasıyla antibakteriyel kabin filtresi geliştirilmesidir.

- Filtre sektörü ve geleceği

Hızla gelişen günümüz teknolojisinde araç model ve sayıları hızla artmaktadır. Yeni araç teknolojileriyle birlikte otomotiv yedek parça alanında yeni teknoloji ürünler için üretim yapma zorunluluğu meydana gelmiştir. Bu durum filtre sektöründe de geçerlidir. Bu sebeple yerel ve uluslararası pazarlarda hem OEM/

İNOVATİF YAĞ / YAKIT FİLTRESİ

Üretim Süreçlerinin Verimliliğinin Arttırılması

80-100 Micron Gözenekli SBS
Yöntemi İle Geliştirilmiş Yüzey

80-100 Micron Gözenekli SBS
Yöntemi İle Geliştirilmiş Yüzey
Manyetik Nano Partikül

15-20 Micron Gözenekli SBS
Yöntemi İle Geliştirilmiş Yüzey

OES alanında, hem de otomotiv yan sanayiide çeşitli filtre ihtiyacı artmaktadır. Yaptığımız çeşitli pazar araştırmalarıyla da bu bilgiyi destekleyebilmekteyiz.

Ar-Ge Merkezimizin yaptığı araştırmalar doğrultusunda yeni filtre ihtiyaçlarının daha çok nerelere yoğunlaştığını tespit ederek ve bu çalışmalar doğrultusunda gerekli olan üretim hatlarına yatırımlar yapılarak yeni teknoloji filtrelerin üretimi fabrikamızda yapılabilmektedir.

Gelişen teknoloji ile birlikte otomotiv sektöründe meydana gelen devrimsel yeniliklerden biri de elektrikli araç teknolojileridir. Tüm otomotiv sektörünü yakından ilgilendiren elektrikli araçlar, fosil yakıtlı araçları gün geçtikçe çağın dışına sürüklemektedir. Elektrikli araç teknolojileri, tahmin edildiğinden çok daha eski olmasına rağmen özellikle de son yıllarda yapılan yeni yatırımlarla büyük bir sıçrama yaşanmıştır. Geliştirilen ilk elektrikli otomobil modelleri 1800'lü yıllara dayanmakta olup daha sonra bu araçlar, yerini bir asrı aşkın süreliğine içten yanmalı taşıtlara bırakmıştır. Günümüzde ise elektrikli otomobiller, fosil yakıt kaynaklarının azaldığı

bugünlerde artık hiç olmadığı kadar popüler hale gelmiştir.

Elektrikli arabalar elektrik kullanarak çalışır; bu nedenle geleneksel araçlara kıyasla karbondioksit emisyonları daha düşüktür. Dünya genelinde devletler ve sektör, insanları daha çevre dostu olan bu araçları tercih etmeleri konusunda teşvik ediyor.

Elektrikli araçlarda içten yanmalı motorlar bulunmadığı için günümüzde önemi göz ardı edilen kabin filtreleri, elektrikli araçlarda kullanılacak tek filtre olması sebebiyle önem kazanacaktır. Bu nedenle Şampiyon Filtre olarak daha inovatif kabin filtreleri üretmek yakın gelecekteki hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Bu hedef doğrultusunda, elektrikli araçlarda kullanılacak hava filtrasyonunu maksimum verimde yaparken, kötü koku tutabilen ve aynı zamanda güzel kokular da yayabilen, kabin havasını temizleyebilen, antibakteriyel özellik katabilen filtrelerin geliştirilmesine ve kolay bertaraf edilen veya kendi kendine bozulan kabin filtrelerinin iyileştirilmesine yönelik Ar-Ge çalışmalarımız tüm hızıyla devam etmektedir.

İbrahim Başar SAYDAM

DOĞAKA
Kahramanmaraş YDO Uzmanı

DOĞAKA'NIN KAHRAMANMARAŞ KUYUMCULUK SEKTÖRÜ İÇİN TASARIM ALANINDA YAPTIĞI ÇALIŞMALAR VE VERDİĞİ DESTEKLER

Başta altın olmak üzere değerli metaller ile değerli ve yarı değerli taşların işlenerek birer sanat eserine dönüştürüldüğü kuyumculuk mesleği, Anadolu'da binlerce yıl boyunca yapılmaktadır. Arkeolojik kazı ve araştırmalar, altının Anadolu'da 5000 yıldan uzun süredir gerek para, gerekse takı, süs ve mutfak eşyası olarak kullanıldığını göstermektedir. Altın ve mücevhere verilen önem, günümüzde de artarak devam etmektedir. Türkiye'de altın işleme kapasitesi bakımından İstanbul'dan sonra ikinci sırada yer alan Kahramanmaraş'ta, 700'e yakın atölye, 6000'in üzerinde çalışan ve yaklaşık 150 vitrin kuyumcusu bulunmaktadır.

Tasarım, farklı ve estetik olanın talep gördüğü ve ilgi çektiği kuyumculuk sektöründe, üretim aşamalarının belki de en önemlisidir. Kahramanmaraş'ta kuyumculuk sektöründe faaliyet gösteren işletmeler en az 4 nesil öncesinden gelen tecrübelerine dayanarak elle tasarım konusunda önemli bir birikime sahiptir. Bununla beraber, günümüzde ancak tasarım teknolojisini kullanarak kendisini yenileyen ve ihtiyaçlara kısa zamanda yanıt verebilen işletmeler rekabet edebilmekte ve varlığını sürdürebilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan 11. Kalkınma Planı'nda (2019-2023), tasarım konusunda, "Firmalarımızın tasarım, ürün geliştirme (Ür-Ge) ve markalaşma faaliyetleri desteklenmek suretiyle ihraç edilen mal ve hizmetlerin katma değeri ve rekabet gücü artırılabilecektir" ve "Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında öncelikli sektörlerdeki yatırımlar Ar-Ge, tasarım, yatırım, üretim, pazarlama ve ihracat süreçlerinin tamamını içerecek şekilde ürün odaklı olarak desteklenecektir" şeklinde tedbirler bulunmaktadır.

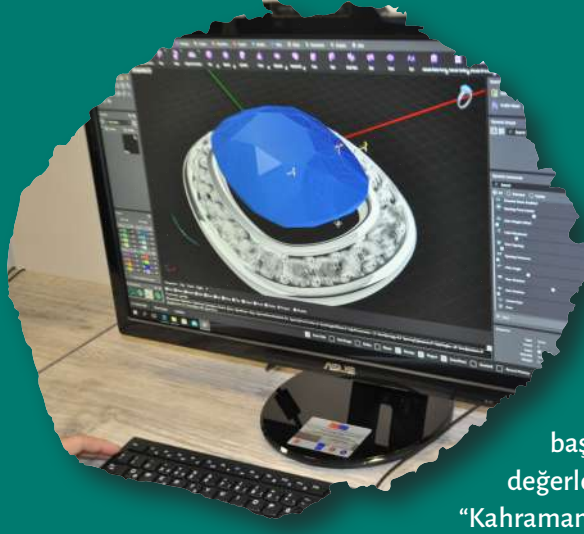
Bilgisayar Destekli Tasarım (CAD) Sistemleri ve 3 boyutlu (3D) yazıcılar, diğer sektörlerde olduğu gibi kuyumculuk sektöründe de yoğun olarak kullanılmaktadır. Gelişen CAD programlarının esnekliği ve 3D yazıcı teknolojilerinin çok karmaşık modelleri üretme kabiliyetine sahip olması nedeniyle, kuyumculuk sektöründeki modellerin el işçiliği gerektirmeden modellenmesini sağlamaktadır. 3D yazılımların ve yazıcıların en önemli avantajları, çok karmaşık modellerin dahi kolayca üretilebilmesi, büyük oranda zamandan tasarruf, model revizyonlarının kolaylıkla yapılabilmesi, modelin istenilen ölçek ve/veya boyutta üretilebilmesi olarak sayılabilir. Ayrıca bu yeni sistemde, tasarımla üretimin bağlantısı sağlıklı biçimde sağlanmaktadır.

Kahramanmaraş şehir merkezindeki çeşitli pasajlarda, sağlıksız ve ilkel koşullarda, yetersiz imkanlarla üretim yapan imalatçı firmaların üretim koşullarının iyileştirilmesi, güvenlik zafiyetlerinin ortadan kaldırılması, çevreye verilen zararın asgariye indirilmesi ve ortak kullanım tesisleri ile üretim maliyetlerinin düşürülmesi, ürünlerin daha

iyi sergilenebileceği ortamların oluşturulması, istihdamın artırılması, makineleşmenin önünün açılması, teknik çalışma alanlarının oluşturulması, üniversite, meslek okulları ve liselerde öğrenim gören öğrenciler için staj koşullarının iyileştirilmesi amacıyla, 2010 yılında, Kahramanmaraş Kuyumcular Odası tarafından Küçük Sanayi Sitesi kurma çalışmaları başlatılmıştır. Bu kapsamda, Odanın, 2011 yılında, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilerek yaptırdığı “Kahramanmaraş Kuyumcukent İhtisas Sanayi Sitesi Fizibilite Raporu” kapsamında, ilde bulunan atölyelerin 420’si üzerinde anketler yapılmış ve atölyelerin %75’inin kurulacak bir küçük sanayi sitesinde yer almak istediği belirlenmiştir. Bunun üzerine “S.S. Kahramanmaraş Altın, Gümüş ve Kıymetli Maden İmalatçıları İhtisas Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi” kurulmuş ve site, mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın “Küçük Sanayi Sitelerinin Kredilendirilmesine İlişkin Yönetmeliği” hükümlerine uygun olarak kredilendirilmiş ve 2016 yılında inşaatına başlanmıştır. Farklı büyüklüklerde 325 adet imalathanenin yer aldığı 106 bin m² kapalı alana sahip KSS, 2021 yılında faaliyete geçmiştir.

Kahramanmaraş'ta kuyumculuk sektörünü geliştirmeye yönelik çalışmalara, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi de kayıtsız kalmamıştır. İlk kez 2011-2012 eğitim-öğretim yılında öğrenci alan Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Programı, kuyumculuk mesleğinin farklı branşlarından 5 kişilik öğretim kadrosu ile sektörün eleman ihtiyacını karşılamaktadır. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi bünyesinde tasarım ve 3 boyutlu modelleme merkezi kurulmasına yönelik fizibilite çalışması, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın desteği ile 2016 yılında Kalkınma Bankası tarafından yapılmıştır. Merkezin kurulması için aynı yıl, Kahramanmaraş Kuyumcular Odası ve Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası ortaklığında, Ajansın, Gündümlü Proje Desteğine başvuran Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, destek almaya hak kazanmış ve Üniversite bünyesinde "Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezi" kurulmuştur. Gündümlü proje kapsamında, Tasarım ve 3D Modelleme Merkezinin hem binası inşa edilmiş hem de içerisine tasarım ve modelleme için gerekli olan bilgisayarlar, yazılımlar, 3 boyutlu yazıcı, lazer makineleri ve imalata yönelik bir takım ekipman alınmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda kurulan "Altın Şehir Kuyumculuk İhtisas Küçük Sanayi Sitesi" ile Tasarım ve 3D Modelleme Merkezi'nden sonra Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından, Kahramanmaraş Kuyumcular Odası, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve

Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası ortaklığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Rekabetçi Sektörler Programı'na başvuru yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda "Kahramanmaraş Altın ve Mücevher Merkezi" projesi yaklaşık 3,5 milyon Avro destek almaya hak kazanmıştır.

Projenin önemli bir bileşeni, özgün tasarımlar yapmaya ve yapılacak tasarımları nihai ürüne dönüştürmeye olanak sağlayacak teknolojilerin, Kahramanmaraş ve bölge illerine hizmet sağlayacak şekilde mevcut Tasarım ve 3D Modelleme Merkezine kazandırılması olmuştur. Proje kapsamında, daha gelişmiş bilgisayarlar ve yazılımların, 3D yazıcılar ve tarayıcıların, lazer ve taş işleme makinelerinin, tasarım ve üretimde kullanılacak her türlü alet, ekipman ve cihazların alınması sonucunda Kahramanmaraş, Türkiye'nin kuyumculuk alanında en modern Tasarım ve 3D Modelleme merkezine kavuşmuştur. Kahramanmaraş kuyumculuk sektörü, tasarım merkezinden alacağı destek ile daha özgün tasarımları hayata geçirerek ürün çeşitliliğini ve pazar payını arttıracak, yurtdışındaki moda ve trendlere uygun modellerin hızlı bir şekilde üretimi ile de ihracat potansiyelini açığa çıkaracaktır.

Projenin bir diğer önemli bileşeni ise, Altın Şehir Kuyumculuk İhtisas Küçük Sanayi Sitesi içerisinde, değerli ve yarı değerli mücevher taşlarının analizini yaparak sertifika verebilecek niteliğe ve en son teknolojiye sahip uluslararası akredite bir "Gemoloji Laboratuvarı" ve Darphane onaylı "Altın Ayar Evi" kurulmasıdır. Akreditasyon ve

Darphane yetkisi süreçlerinin 2022 yılı içerisinde tamamlanması beklenmektedir.

Bu merkezlerin kurularak işler hale getirilmesi çalışmaları devam ederken, 2019 yılında Kuyumculuk sektöründeki tasarıma yönelik gelişmelere hız vermek adına Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) koordinasyonunda, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ) ve Kahramanmaraş Kuyumcular Odası işbirliğinde Germanicia Antik Kenti temalı "Altın Takı Tasarım Yarışması" düzenlenmiştir. Bu yarışma ile sektör paydaşlarına, tasarımın ve kendi ürünlerini geliştirmenin önemi aktararak, katma değerli üretimin teşvik edilmesi amaçlanmıştır. 5 şehirden 39 yarışmacının 58 eser ile katıldığı yarışmada,

yarışmacıların kağıt paftalar üzerine artistik ve teknik çizimler ile öykü panolarından oluşan eserlerini inceleyen jüri, ön elemelerde en kıymetli gördüğü 3 eseri finale taşımıştır. Finale kalan 3 eserin prototipi yapıldıktan sonra prototip ürünler üzerinden yapılan nihai değerlendirme sonucunda yarışmanın 1., 2. ve 3.'sü ödüllendirilmiştir.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansının katkılarıyla desteklenen yeni ve özgün tasarımlar sayesinde, ihracatın ve katma değer artırılmasına katkı sağlayacak olan bu projelerin tamamlanması ile kuyumculuk ve mücevher sektörü özelinde imalat sanayiinin dönüşümüne yardımcı olmak ve küresel değer zincirinde daha üst seviyelere çıkmak amaçlanmaktadır.

Doç. Dr. Bülent YANIKTEPE

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Mühendislik Fakültesi
Enerji Sistemleri Mühendisliği Bölümü
Öğretim Üyesi
OKÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Üniversite-Sanayi İş Birliği Temelinde “TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ”

Günümüzde toplumların ekonomik kalkınmasını ve refah düzeyini belirleyen en önemli etken bilimsel ve teknolojik alandaki ilerlemelerdir. Bu gerçekten yola çıkarak; hızla büyüyen bir dönemde bilgi çağından Endüstri 5.0 sürecine giden ülkelerin zenginliğini, refahını, gelişimini, savunmasını ve güvenliğini belirleyecek

olan en önemli parametre “teknoloji” olacaktır.

Ülkelerini avcı toplumundan bugünkü süper akıllı

topluma getiren söz sahibi gelişmiş ülkeler yapmış oldukları bilimsel ve teknolojik Ar-Ge ve İnovasyon çalışmaları ile teknolojiye verdikleri önemi ortaya koymaktadırlar. Verilen bu önem ile teknolojik rekabet ulusal ve uluslararası alanda Ar-Ge ve İnovasyon çalışmalarında büyük ölçüde hız kazandırmıştır. Kısa zamanda daha mükemmel ürünleri piyasaya sürmek amacıyla firmalar bütçelerinin önemli bir kısmını Ar-Ge ve İnovasyon çalışmalarına ayırmaktadır. Kalkınmada yalnızca teknoloji ithalini gerçekleştirmeyi öngören ülkeler, teknolojiyi yakalayacak durumda değildir. Çünkü ithal edilen teknoloji, çok kısa bir süre sonra güncelliğini ve geçerliliğini kaybetmekte, bu alanda rekabet imkânı sağlayamamaktadır.

Sosyo-ekonomik kalkınmanın temelini oluşturan, bilgi ve teknoloji toplumuna giden sürecin vazgeçilmez en önemli unsurlarından birisi sanayileşmedir. Büyük ölçekte düşündüğümüzde ülkelerin dünya piyasalarındaki rekabet alanını belirleyen en büyük güç; katma değeri yüksek ürünler üretme dolayısı ile teknoloji üretme ve geliştirme veya ileri teknoloji ürünleri üretebilme becerisidir. Bu gücü yakalamada diğer önemli

faktörler ise sürekli kalite arayışı, ürün çeşitliliği, eğitilmiş ve nitelikli iş gücü ve düşük maliyetlerdir. Bu kapsamda ülkemizde teknoloji üretme ve geliştirme destekleri, araştırmacı nitelik sahibi insan gücü (Ar-Ge personeli) destekleri, sanayi Ar-Ge ve Yenilik projelerine finansal destekler verilmektedir. Bu destekler ve yukarıda bahsedilen faktörlerin yanında üretim sektörünün (sanayinin) ve bilgi sektörünün (üniversitelerin) iş birlikleri kaçınılmaz görünmektedir. Günümüzde üniversite-sanayi iş birliğinin sağlanmasında, katma değeri yüksek ve ileri teknoloji ürünlerinin üretilmesinde çok önemli katkısı bulunan mekanizmalar olarak **Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (Teknoparklar)** bulunmaktadır.

Ülkemizde bilim, teknoloji, Ar-Ge ve İnovasyon kültürünün yaygınlaştırılması ve ulusal yaşam düzeyinin yükseltilmesi, özel sektörün Ar-Ge ve İnovasyon kapasitesini, üniversite-sanayi-kamu iş birliklerinin gerçekleştirilmesi amacıyla 2001 yılında 4691 sayılı Kanun ile "**Teknoloji Geliştirme Bölgeleri**" kurulması süreci başlatılmıştır. **Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin kurulması** ile teknolojik bilginin üretilmesi, üretilen bilginin ticarileştirilmesi, üründe ve üretim yöntemlerinde ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesi, verimliliği artıracak ve üretim maliyetlerini düşürecek yeniliklerin geliştirilmesi, küçük ve

orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunun, araştırmacılara iş imkânlarının sağlanması ve ileri teknoloji yatırımları yapacak yabancı sermayenin ülkeye girişinin hızlandırılması ile sanayinin rekabet gücünün artırılması amaçlanmıştır.

Ülkemizin gelecek yıllarda uluslararası pazarlarda rekabet gücü yüksek bir ülke olarak yerini almasında **Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde** faaliyet gösteren Ar-Ge firmalarının başarısı oldukça önem kazanmıştır. 4691 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile 2001 yılından Ekim 2022 yılına kadar geçen sürede 96 adet **Teknoloji Geliştirme Bölgesi** kurulmuştur. Bu kapsamda Ankara 11, İstanbul 14, Kocaeli 5, İzmir 4, Konya 2, Gaziantep 2, Antalya 2, Mersin 2, Hatay 2, Kayseri 2, Bursa 2 adet, Eskişehir 2 adet - (Bilecik), Sakarya 2 ve Trabzon, Adana, Erzurum, Isparta, Denizli, Edirne, Elazığ, Sivas, Diyarbakır, Tokat, Bolu, Kütahya, Samsun, Malatya, Urfa, Düzce, Çanakkale, Kahramanmaraş, Tekirdağ, Van, Çorum, Manisa, Niğde, Burdur, Yozgat, Kırıkkale, Balıkesir, Karaman, Muğla, Afyonkarahisar-(Uşak), Aydın, Batman, Osmaniye, Zonguldak, Karabük, Nevşehir, Çankırı, Kastamonu, Kırklareli, Giresun, Rize, Yalova, Aksaray ve Adıyaman'da 1'er adet **Teknoloji Geliştirme Bölgesi** kurulmuştur. Bu kapsamda **Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin** 81'i faaliyetine devam etmekte, 15'i ise

altyapı ve yapılaşma çalışmaları devam etmesi sebebiyle henüz faaliyete geçememişlerdir. **Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde;** firma sayısı 8.378, Yabancı/Yabancı ortaklı firma sayısı 351, Kuluçka Firma Sayısı 2.085, Akademisyen Ortaklı Firma Sayısı 1.767, Toplam Personel Sayısı 86.910 (Ar-Ge Personeli: 72.291, Tasarım Personeli: 1.185, Destek Personeli: 6.072 ve Kapsam Dışı Personel 7.362 kişi), Proje Sayısı (Devam Eden) 13.200, Proje Sayısı (Tamamlanan) 48.268, Toplam Satış 190 Milyar TL ve Toplam İhracat 7,7 Milyar dolar kazanım elde edilmiştir.

Osmaniye'nin, "Enerji İhtisas Endüstri ve Yumurtalık Serbest Bölgesi 'ne en yakın il olması, teşvik yasası kapsamında olup gelişmekte olan bir Organize Sanayi Bölgesi'ne sahip olması, Hatay ilinin yüksek düzeyde sanayi potansiyelinin olması, önemli bir yatırım alanı olan Kahramanmaraş'ın da Organize Sanayi Bölgesi özelliği ile TR63 bölgemizin (Hatay-Kahramanmaraş-Osmaniye), metal, tekstil, deri ve ayakkabı imalatı, tarım ve gıda ürünlerinde ciddi bir potansiyelinin bulunması bakımından, bölgede AR-GE ve İnovasyon çalışmalarının yürütüleceği ve bölge kalkınmasına katkı sağlayacak mekanizmalardan

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin kurulmuş ve büyüme çalışmalarının yürütülmesi açısından oldukça önemlidir. **Teknoloji Geliştirme Bölgeleri** ile bölgede üniversite sanayi iş birliklerinin geliştirilmesi, yeni fikri mülkiyet hakları ve patent sayılarının artması, nitelikli insan gücünün bölgeye çekilmesi, yüksek katma değerli ürünlerin üretilmesi, büyüme, iş yaratmaya, sanayi, ticaret ve teknoloji geliştirilmesine ve rekabetçi sektörlerin oluşturulmasına önemli derecede katkı sağlanmış olacaktır. Küreselleşmenin hızlanması, artan rekabet ortamı, nüfus baskısı, daha sıkı

“Unutmayalım ki küresel süreç zaman kaybetmemekte ve yeni teknoloji ürünlerinin üretilmesinde hızlı hareket etmektedir.

Kaynaklar

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (btgm.sanayi.gov.tr).

Hersek H. (2007). Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Vergi Teşvikleri ve Ar-Ge Faaliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, 2007.

Demir, M. & Ceyik, O. (2014). Türkiye’de Ar-Ge & İnovasyon Harcamalarının Gelişim Süreci Ve Ekonomik Etkileri, Journal of Life Economics, 1 (2) , 171-190. DOI: 10.15637/jlecon.38.

Çay, A. B. (2019). 2023 vizyonu çerçevesinde Türkiye’nin uzun dönemli büyüme hedefleri: Türkiye ve Güney Kore üzerine karşılaştırmalı bir analiz. Yüksek Lisans Tezi, 2019.

Mahmut Kiper. (2010). Dünyada ve Türkiye’de Üniversite-Sanayi İş birliği, Mayıs, 2010.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu.

bölgesel bütünleşme olgularını düşündüğümüzde ve süper akıllı toplumların ham petrolü olarak “Nitelikli İnsan Gücü Sermayesi”nin yeşereceği teknoloji dönüşümünü göz önüne aldığımızda Teknoloji Üretmek zorunda olduğumuzu unutmamalıyız.

Sonuç olarak bölgemizde üniversite-sanayi-kamu iş birliklerinin kurulması ve oluşturacağı sinerjik etkiyle yenilikçi faaliyetlerin artması, yüksek katma değerli ürünlerin üretilmesi, Ar-Ge ve İnovasyon çalışmaları, projeleri ve insan kaynağı kapasitesinin artması **Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin** etkin faaliyetleriyle gerçekleşecektir.

Münif UYAR

ASAŞ FİLTRE
Ar-Ge Merkezi Müdürü

Dünden bugüne ASAŞ FİLTRE...

Filtre üretiminde, dünyada tanınırlığı artarak devam eden Asaş Filtre, 1972 yılında kurulmuş olup Otomotiv sektörü için filtre tasarlayan ve üreten marka olma hedefi yolunda emin adımlarla ilerlemektedir. Bu hedefe ulaşmak için de 2000'li yıllarda yüzünü Avrupa müşterilerine dönmüş olup otomotiv sektörünün büyük oyuncularının taleplerini karşılayacak şekilde tasarım, üretim ve kaliteyi bütün halinde ele alarak firmada çalışanların farkındalığını artırmak için personellerine yıllara yayılan eğitim programları uygulamıştır. Prosesteki makina parkını esnek üretim yapacak kabiliyete getirmek için yatırımlar yapmış ve yeni ürün üretiminde etkili ve hızlı tasarım yapmayı sağlayacak Tasarım Veri Bankası oluşturarak rekabetçiliğini arttırmıştır. Tasarım doğrulamasında önemli yer tutan laboratuvarını uluslararası test standartlarını karşılayacak tam otomatik test cihazları yatırımlarını da kendi özkaynaklarıyla karşılamıştır. ASAŞ laboratuvarındaki mevcut test cihazları ile neredeyse tüm ürün doğrulama testlerini kendi bünyesinde yapabilmektedir.

ASAS AR-GE MERKEZİ / Yeni Ürün Devreye Alma

Asaş Filtre, 2021 yılı itibari ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından "Ar-Ge Merkezi" olmaya hak kazanmıştır. ASAŞ Ar-Ge Merkezi bünyesinde 12 mühendis ve 9 teknisyen olmak üzere 21 kişi tam

zamanlı istihdam edilmektedir.

Ar-Ge ve inovasyon günümüzde rekabetin vazgeçilmez unsurlarından biri haline gelmiştir. 50 yıllık tecrübesi ile Asaş Filtre, güçlü Ar-Ge birikimine ve sistematik proje yönetim tecrübesine sahip olup, teknik bilgi birikimini artırmak amacıyla sistematik bir temele dayalı ve yenilikçi çalışmalar yürütmektedir.

Asaş Filtre'de, yeni ürün devreye alma uygulaması süreç bazlı olup, eşzamanlı mühendislik teknikleri kullanılarak, disiplinlerarası yaklaşım uygulamaları ile tasarlanan ürünün müşteride memnuniyet sağlayacak fiziksel ve fonksiyonel şartlara sahip, aynı zamanda ürünün imalat ve kullanımı sırasında yasal yükümlülükleri karşılayan, çevreye duyarlı bir tasarım anlayışı hakimdir.

Devreye alınacak her yeni ürün için AR-GE'nin liderliğinde proje ekibi oluşturulup proje esaslı mühendislik planlaması hazırlanır. Yeni ürün mühendislik planlaması; Planlama ve Fizibilite, Ürün Tasarımı ve Geliştirme, Proses Tasarımı ve Geliştirme, Ürün ve Prosesin Geçerlilik Kazanması ile Geri Bildirimin Değerlendirilmesi olmak üzere beş ana fazda incelenir.

Ürün ve Proses yeni ürün devreye alma sırasında beraber tasarlanır. Doğru, etkin üretim tekniği ve prosesleri kullanarak, uygun malzeme ile doğru üretim ortamı seçilecek şekilde tasarım

yapmayı hedefleyen Ar-Ge Ekibi, süreçlerin tamamını geliştirilebilen ve tüm yeniliklere açık bir faaliyet sürdürebilen, canlı bir sistem olarak ele almaktadır.

Conta, plastik, media/kâğıt gibi filtre alt malzemelerinin tedariki için, yurtiçi ve yurtdışında, sektörlerinin lider tedarikçileri ile işbirliği protokolü oluşturmuş ve süreçlerin daha etkin yürütülmesini sağlamak adına yeni ürün/Ar-Ge çalışmalarına tedarikçilerini de sürece dahil etmiştir.

Asaş Filtre, güçlü Ar-Ge altyapısı, deneyimli Ar-Ge mühendislik ve teknik ekibi, bilgi birikimi ile müşterilerine çözüm ortağı olarak güçlü bağ oluşturma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir. Sahip olduğu tecrübeli teknik personel, Tasarım Veri Bankası ve laboratuvar yetenekleri sayesinde müşterilerine etkin ve hızlı çözümler sunmakta ve bu durum müşterilerde memnuniyetle karşılanmaktadır. İlk seferde tek ürünle başlayan yeni müşterilerimizle çözüm ortaklığımız oluşan güven iklimi ile beraber sonraki süreçte işbirliğini artıracak başka yeni hacimli projelerle meyvelerini vermektedir.

Scania, Daimler AG, Iveco, DAF, Ford, Hyundai - Kia, Isuzu, Knorr Bremse gibi sektörün güçlü ve büyük markaları ile uzun yıllardır çalışılmaktadır. ASAŞ'ın müşteriye özel çözümleri, esnek/kaliteli üretimi ve rekabetçi fiyatlarıyla dünyadaki lider filtre üreticileri Fleetguard, Mahle, Donaldson, Baldwin, Bosch ile de senelerdir süren işbirliği artarak devam etmektedir.

ASAŞ FİLTRE özellikle "HAVALI FREN SİSTEMLERİ ve HAVA KURUTUCU FİLTRELER" alanında, inovatif/yenilikçi yaklaşımıyla Avrupada ve

dünyada fren sistemi tasarlayan ve üreten sektörün aktör firmalarının ilgisini ve takdirini toplamış olup hemen hemen tüm firmalar ile işbirliği içerisine girilmiştir. Ayrıca hava kurutucu filtreleri için patent ve faydalı model çalışmaları yapılarak bu alanda tescil belgesi alınmıştır.

Asaş Ar-Ge Merkezi Laboratuvar yetkinliğinin, uluslararası standartlar kapsamında olmasının yanı sıra, Türk Standartları Enstitüsü standartlarını sağlayabilmesi ve yurt içinde de etkin olarak hizmet verebilmesi için, Ar-Ge mühendislik ekibi çalışmalar yaparak, yurt içinde ilgili yasal prosedürleri yerine getirmiş ve "TSE 17025 YETERLİLİK BELGESİ" almıştır. Bu belge ile, yurtiçindeki kamu kurum ve kuruluşları dahil olmak üzere, ilgili diğer kuruluşlara da laboratuvarımız dış hizmet sağlamaktadır.

AR-GE MERKEZİ / Uzun vadeli Hedefler

Ulusal ve uluslararası Ar-Ge merkezleri ile ortak proje çalışmalarında bulunmak, üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilerek bu projelerin artırılması, sektörde fark yaratacak ürünlerin piyasaya sunulması, patent/faydalı model konularında başvuru ve tescil sayılarını artırmak uzun vadeli hedeflerimiz arasında bulunmaktadır.

Doç. Dr. Arif Selim EREN

Kahramanmaraş Teknoloji Transfer Ofisi
Genel Müdür Yardımcısı

Küresel ekonomik dengeler her geçen gün ticari sınırların ortadan kalkmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda toplumların birbiriyle etkileşiminde bilgi ile iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması gibi hususlar sayesinde önemli mesafeler kaydedilmektedir. Ticaretin önündeki engeller kalktıkça üretici ile tüketiciyi birleştiren araçların sayısı azalmaktadır. Müşterilerin tercihi en kaliteli ürünü en ucuz maliyetle satın almaya doğru yönelmektedir. Global ekonominin durgunluğa girdiği günlerde bile insanın olduğu her yerde kendisine yer eden tekstil sektörüne olan ihtiyaç artış göstermektedir. Geçirdiğimiz Covid-19 pandemisinde bile tekstil sektörüne olan ilginin farklılaşsa bile sönmediğini, tam aksine artış gösterdiğini gözlemlemekteyiz.

Genel ekonomik konjonktür içinde sürekli temin edilebilen ihtiyaçlarla ilgili kaygı düzeyinin değişimine yol açan bu gelişmeler neticesinde her ihtiyacın yerelde karşılanabilir olması gerektiğine dair eşsiz deneyimler elde etmemizi sağlamıştır. Bu kapsamda bölgesel ve yerel kalkınma her zamankinden önemli hale gelmiştir. Şehirlerin geçmişten günümüze kadar kendine yeter hale gelmelerinin yanı sıra ihracatta katma değerlerinin artırılmasına yönelik farklı bir paradigmanın kullanılmaya başlanması gereğinden hareketle Kahramanmaraş ilimizde Moda ve Tasarım Akademisi projesi gerçekleştirilmiştir.

Tarihten günümüze kadar Kahramanmaraş her çağda önemli bir yerleşim merkezi halindedir. Günümüzde ortaya çıkarılmaya başlanan tarihi değerleri incelediğimizde şehrin çok önceleri bile

önemli bir lokasyonda olduğunu gözlemekteyiz. Toplumların gelişimine paralel olarak şehrin üretim kabiliyetleri de farklılık göstermiştir. Nitekim şehre ait tarihi eserleri incelediğimizde avcı toplayıcı toplumdan tarım toplumuna kadar geçen süre içinde her zaman ticaretin ve üretimin gerçekleştirilmiş olduğu bir konumda olduğunu gözlemlemekteyiz. Eşsiz doğası ve doğal kaynaklarını günümüz bilgi toplumunun gereklerine uyarlama konusunda çok mesafe kaydedilen Kahramanmaraş bu güzelliklerinin yanında önemli bir sanayi kenti haline gelmiştir.

Kahramanmaraş, ülkemizde tekstil sektörü içinde önemli bir yeri olan ve bunu diğer beslediği sektörlerle taçlandırarak katma değeri yükseltme çabası içinde olan bir şehrimizdir. Tekstilin geçmişten günümüze şehirdeki serüvenini incelediğimizde ilk olarak pamuk ekimine yönelik tarımsal faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen hammaddenin yarı mamul haline getirilmesine yönelik çırçır tesisleri ilin ticari potansiyelinin gelişimi için o tarihlerde önemli bir gelişmeyi sağlamıştır. Daha sonrasında çırçırda elde edilen yarı mamulü ürüne dönüştürebilecek şekilde tesisleşme ile sanayide hatırı sayılır bir konuma gelinmiştir. Kamudan alınan teşviklerin tesise dönüştürülmesi noktasında diğer illere örnek teşkil edebilecek bir performans gösteren Kahramanmaraş'ta sanayinin gelişimine yönelik günümüze kadar önemli çabalar gerçekleştirilmiştir. Pamuktan çırçıra, çırçırdan ipliğe, iplikten kumaşa, kumaştan konfeksiyona ve bütün bu süreçlerin içinde Ar-Ge çalışmalarıyla geliştirilen akıllı kumaşlara kadar önemli bir sanayi potansiyeli ortaya çıkarılmıştır. Meydana getirilen üretim kapasitesi dünya çapında pek çok markanın ilgisini çekmeye başlamış ve fason üretim konusunda önemli bir merkez haline gelmiştir.

Hammaddenin nihai ürüne dönüşmesi noktasında işin her aşamasında en üst kalite standartlarını

yakalamış olan şehrin moda ve tasarım konusunda gelişimini desteklemek amacıyla ortaya çıkarılan altyapı ile konfeksiyonda ihtiyaç duyabilecek firmaların kendi elemanlarını yetiştirebilecekleri, tasarımlarını ortaya koyabilecekleri ve tanıtılabilecekleri bir organizasyon hedeflenmektedir. Bu sayede üniversitelerin ilgili bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin ve konuya ilgi duyanların kullanabilecekleri alet ve ekipmanlarla ürünlerini pazara çıkarmaları sağlanmaktadır. Gerçekleştirilen tasarımların endüstriyel tasarım tescillerinin gerçekleştirilmesi bölgesel kalkınma açısından önemli göstergelerin meydana getirilmesini sağlaması düşünülmektedir. Ayrıca buradan ortaya çıkabilecek NFT'nin de dahil olduğu fikri hakların tescil edilmesi ve bu sayede yüksek katma değeri olan gelire sahip olan kişi sayısının artırılması bölgesel kalkınma açısından önemli çıktılar ortaya çıkarmaktadır.

Halihazırda SOGEP kapsamında Doğuz Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) tarafından desteklenmiş TEKNOKENT'in yürüttüğü "Kahramanmaraş Moda ve Tasarım Akademisi" projesi ile 350 katılımcı online eğitimlerden faydalandırılarak 72 saat teorik dersler ve 18 saat seminer sunulmuştur. Bu kişilerin uygulamalı eğitimleri alabilmeleri için ortaya çıkarılan altyapı halen uygulanmaya olup, proje kapsamında elde edilen öncül çıktılar bu konuda önemli bir mesafenin kaydedilmiş olduğuna işaret etmektedir.

Nail DAYANÇ

Osmaniye Tasarım Beceri Merkezi
Ar-Ge Birimi Yöneticisi

TASARIM BECERİ MERKEZİ TANITIMI

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) tarafından hibe desteği verilen "Küçük Dokunuşlar Büyük Mutluluklar" projesi kapsamında 8 farklı türde atölye kurulumu gerçekleştirilmiştir. Bu atölyelerle Osmaniye İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde "Osmaniye Tasarım Beceri Merkezi" (OTBM) kurulmuştur. Ayrıca İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Birimine de bir ofis hazırlanarak 32 kişilik donanımlı bir toplantı salonu oluşturulmuştur. Böylece OTBM yeni projelerin hazırlandığı ve yapılan projelere destek olunan bir kurum haline gelmiştir.

OTBM, İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki okulların hazırladığı TÜBİTAK ve TEKNOFEST

projelerine mevcut atölyeleri ile öğretmen ve usta öğretici kadrolarıyla destek olmaktadır. Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda aradıklarını bulabilecekleri, kendilerini geliştirebilecekleri, yaparak ve yaşayarak öğrenebilecekleri, üretim yapabilecekleri atölyeler tasarlanarak hayata geçirilmiştir. Bu atölyelerde genellikle kendilerine ayrılmış saatlerde gelen kursiyerlerle birebir eğitim yapılmaktadır. Kursiyerlerimiz her okul düzeyinden öğrenciler, kamuda çalışan memur ve işçiler ile sivil vatandaşlardan oluşmaktadır.

Kurumumuzda Bulunan Atölyeler;

1. Müzik Atölyesi

Müzik atölyemizde 10 gitar, 10 keman, 10 saz, 10 ukulele, 10 darbuka, asma davul, çeşitli perküsyon aletleri bulunmaktadır. Bu müzik aletleri kullanılarak aşağıdaki kurslar açılmıştır;

1.1. Gitar Kursu

Gitar kursumuzda bir eğitim öğretim yılında 3 kurs açılmaktadır. Her kurs döneminde 20 kişiye eğitim verilmektedir. Kurslarımız birebir ders olarak işlenmektedir. Gitar kursunu tamamlayan kursiyerlerimiz parça çalabilir duruma gelmektedirler.

1.2. Keman Kursu

Keman kursumuzda 2 dönem şeklinde eğitim verilmektedir. Her kurs döneminde 15 kursiyere eğitim verilmektedir. Keman eğitimi alan öğrencilerimizin çalmaya başladıklarında duydukları memnuniyet görülmeye değerdir.

1.3. Piyano Kursu

Piyano kursumuzda 4 dönem eğitim verilmekte olup her kurs döneminde 15 kursiyere eğitim verilmektedir. Piyano eğitimini alan kursiyerlerimiz isterlerse bir üst basamak kursla devam edebilmektedirler.

Perküsyon Kursu

Perküsyon eğitimimiz bateri, asma davul, darbuka, bendir, def, marakas, parmak zili müzik aletleri ile yapılmaktadır. Kursiyerlerin oldukça eğlenerek gerçekleştirdiği dersler diğer müzik aletleri ile de beraber çalışarak koordineli şekilde devam etmektedir.

Ses Kayıt Atölyesi

Bu atölye ses kaydıyla ilgili her türlü çalışmanın yapılabileceği imkânlara sahiptir. Ses kayıt atölyemizde kursiyerlerimizin enstrüman ve ses kayıtları alınmaktadır. Aynı zamanda Osmaniye İl Milli Eğitim Müdürlüğümüzün belirli gün ve

haftalarda yaptığı klip çalışmaları da bu atölyemiz kullanılmaktadır. Bunlardan bazıları; Şehit öğretmen Aybüke ve tüm şehit öğretmenlerimiz anısına Mağusa Limanı, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Programı çerçevesinde Atatürk'ün sevdiği türkülerden Bülbülüm Altın Kafeste parçası ve 7 Ocak Osmaniye'nin Kurtuluşu ile ilgili Osmaniye şair Ahmet Neşet Dinçer'in şiirini Tasarım Beceri Merkezimizin Müzik Usta Öğreticisi Emre Avşar'ın bestesiyle hazırladık. 12 Mart İstiklal Marşı'nın kabulü ve 18 Mart Çanakkale Zaferi ile ilgili klip çalışmaları da yapılmıştır.

Resim Atölyesi

Öğrenci ve yetişkinlerin kendilerini farklı sanat yolları ile ifade edebilecekleri, yeteneklerini geliştirebilecekleri bir atölye ortamı bulunmaktadır. Resim atölyesinde 5 dönem kurs açılmaktadır. Her dönem 15 öğrenci eğitim görmektedir. Kursiyerlerimize kara kalem, ebru sanatı, kuru boya, pastel boya, akrilik boya, yağlı boya çalışmaları resim kâğıtları ve tuval üzerine yapılmaktadır. Resim yapmanın farklı teknikleri derslerde uygulanmaktadır.

Öğrencilerimizin uygulamalı aldıkları eğitim okul derslerine de katkı sağlamaktadır. STEM'de dersler belli günlük planlar dâhilinde ve uzun süreli olarak yapılandırılır.

Seramik Atölyesi

Osmaniye'nin en donanımlı seramik atölyesi kurumumuzda bulunmaktadır. Kursiyerlerimizin farklı bir alanda üretim becerilerini geliştirebilecekleri, kendilerini değişik

Robotik Kodlama Atölyesi

Robotik kodlama atölyesinde 4 dönem kurs açılmaktadır. Her kurs döneminde 15 öğrenci eğitim almaktadır. Derslerde temel bilgisayar kullanma becerileri, temel kodlama becerileri ile eğitime başlanmaktadır. İlerleyen haftalarda 3D yazıcıda materyal tasarlayıp çıkarma faaliyetleri de başlamaktadır. Scratch, Tinkercat gibi programlar kullanılmaktadır. Deneyap ve Arduinouno kartlar da kullanılarak yapılan kodlamalar robotik çalışmalara dönüştürülmektedir.

STEM Atölyesi

STEM atölyemizde fen, matematik ve kodlama alanlarında öğrencilerimize eğitim verilmektedir. Ayrıca 3D yazıcı eğitimi de verilmektedir.

yollarla ifade ederek mutlu olabilecekleri bir atölyedir burası. Bu atölyede 2 dönem olarak kurs açılmakta ve her dönem 12 kursiyer alınmaktadır. Burada seramiğin her çeşidi yapılmaktadır. Seramik biçimlendirme çalışmaları yapıldıktan sonra fırınlama ile bisküvi üretimi yapılmaktadır. Devamında sır altı boya veya opak sırlarla renklendirme yapılmaktadır. Son işlem olarak sırlaması yapılan bisküviler tekrar 1000 derecede fırınlanarak seramik ürünler oluşturulmaktadır. Kursiyerlerimiz seramiğin her aşamasında titizlikle çalışmalar yaparak üretimde bulunmaktadır.

Ahşap ve Küçük Onarım Atölyesi

Öğrencilerimizin günlük yaşam becerilerini kazanabilecekleri ve geliştirebilecekleri olanaklara sahip bir atölyemizdir. Bu atölyemizde, ilk etapta temel ahşap şekillendirme aletlerinin kullanımı, güvenlik tedbirli ahşap kesme, zımpara yapma ve montaj eğitimi verilmektedir. Ayrıca ortaya çıkan ürünler resim atölyesi ile de çalışılarak boyanmakta ve verniklenmektedir.

Bu sene bir proje içerisinde yer alarak kursiyerlerimiz ana sınıfı öğrencilerine yönelik el kaslarını geliştirici, eğitici oyuncaklar yapmaktadır.

Sosyal sorumluluk projesi kapsamında kedi ve köpek sahiplenenlere kurum olarak kendi atölyelerimizde geri dönüşüm malzemelerinden yaptığımız kedi-köpek evleri hediye ettik.

Fatih DİNÇER

Hascevher Metal ve Isfa Metal
Yönetim Kurulu Üyesi

Has cevher olarak üç nesildir metal mutfak eşyası imalatı yapıyoruz. Kahramanmaraş Organize Sanayide 100.000 m² alanda günde 70.000 adet metal mutfak eşyası üretiyoruz. 5 kıtada 110 a yakın ülkeye ihracat gerçekleştiriyoruz. Son 10 yıldır, metal mutfak eşyalarında en çok ihracat yapan firmayız.

90'lı yıllarda çelik tencere üretimiyle başladık. Daha sonra düdüklü tencere, granit tencereler, kuskus tencereleri, makarna tencereleri gibi özel tencere imalatlarıyla çeşidimizi arttırdık. 2018 yılından itibaren de oteller, restoranlar, kafeler için

olan horeca serisi üretimine başladık. Artık sadece ev mutfaklarına değil, profesyonel mutfaklarda da yerimizi alıyoruz. Her ülkenin mutfak kültürü farklılık gösteriyor. Bizde çalışmak istediğiniz ülkelere uygun şekilde tasarımlar yaparak tüm dünya mutfaklarına hitap eden tasarımlar yapıyoruz. Yapmış olduğumuz tasarımları geliştirmek ve bir üst basamağa taşımak için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı onaylı tasarım merkezini kurduk. Yaklaşık üç yıldır faaliyet gösteren tasarım merkezinde inovatif ve tasarım yönü güçlü ürünler yapıp tasarım yarışmalarında ödüller alıyoruz. Yapılan tasarım merkezi faaliyetlerinde

ortaya çıkan ödüllü tasarımları yurt içi ve yurt dışı fuarlarında sergileyip ihracatımızı arttırarak büyütürüz.

Sadece tasarım değil, kalite de bizim için çok önemli. Nihai tüketicilerin kullanımına sunduğumuz ürünleri kendi laboratuvarlarımızda TSE ve CE standartlarına göre testlerini yapıyoruz.

Ayrıca üretim bittikten sonra değil, üretim aşamasında kalite kontrollerini yapıyoruz. Yaptığımız işi tamamen otomasyon olarak yapmaya çalışıyoruz.

Şu an üretimimizin %80 den fazlasını ihraç ediyoruz. 2022 yılında da hedefimiz katma değerli ürün tasarımları yaparak hem ihracatımızı hem de ihracat yaptığımız ülke sayısını arttırmak.

Taşkın BAYRAKTAR
ABC Ar-Ge Merkezi Müdürü

Tertemiz bir dünya için tüketicilerimizin yaşam kalitesini yükseltecek, güvenilir ve yenilikçi çözümler sunmak vizyonumuzla yola çıktık.

Ev temizlik ve kişisel bakım ürünleri pazarında rekabetçi tavrımızla müşterilerimizin ihtiyaçlarına en uygun ürün ve hizmeti sunarak, tüm paydaşlarımız için güvenilir ve sürdürülebilir bir şirket olmayı misyon olarak belirleyip azimle devam ediyoruz.

ABC Deterjan olarak rekabetçi, tüketici odaklı ve sürdürülebilir yaklaşımlarla karlı büyüme sağlamak ve global bir marka olma hedefi ile yola çıktık. Bu yolculuğumuzda Türkiye'deki 5 büyük deterjan üreticisinden biri olmayı başardık. Aynı zamanda önde gelen özel markalı ürün tedarikçisi haline geldik. 1972 yılında Başer Kimya adıyla kurulan ABC Deterjan, çamaşır bakım ve ev temizlik ürünlerinde 49 yıllık tecrübesiyle Türkiye'nin önemli markalarından biri olmuştur. 2018 yılında Ar-Ge Merkezi kurulması ile yenilikçi çevre dostu, sürdürülebilir ürünlerle yoluna devam etmektedir.

ABC DETERJAN A.Ş., 1972 BAŞER KİMYA'nın kurulması ile üretim hayatına başlamıştır. 1984 Kapasite genişlemesi yapılarak, toz deterjan ve sıvı ürün üretimi ile devam edilmiştir. 1985 yılında ABC markasının lansmanı yapılmıştır. ABC markası tüketicilerle buluşmuştur. 1997 yılında ISO 9000 kalite Sertifika alınmasıyla kalite sistemi tescil edilmiştir. 2010 'da Şirket adının ABC DETERJAN

olarak değiştirmiş olup, 2022 yılında ABC markasının Türkiye'deki 37. Yılı kutlanmıştır. 2016 'da Ekonomi Bakanlığı'nın yürüttüğü Turquality programında yer alınmış olup, 2017 Türkiye'nin en büyük 500 şirketinden biri olmuştur. 2018 Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından «ABC DETERJAN AR-GE MERKEZİ » tescillenmiştir.

Ar-Ge süreci çalışmalarını kısaca özetlersek, piyasaların incelenmesi, müşteri istekleri doğrultusunda yenilikçi ürünlerin tüketicilerle buluşması sağlanmaktadır. Bu süreçte yeni formül yapılarının oluşturulması, yaşlandırma çalışmalarının yapılması, pilot ürün çalışmaları ve ürünlerin performans

testlerinin yapılması ABC Deterjan Ar-Ge Merkezi laboratuvarlarında yapılmaktadır. Aynı zamanda Üniversitelerle işbirliği çalışmaları yaparak ürünlerimizi bağımsız akredite laboratuvarlarda test ettirmektedir.

ABC Deterjan A.Ş. ürünlerinin yasal koşullara ve yönetmeliklere uygunluk ilk önceliklerinden biridir. Firmamız tüketici güvenliği ve çevreye dost sürdürülebilir yenilikçi ürünleri piyasaya sürmeyi hedeflemektedir.

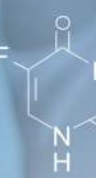
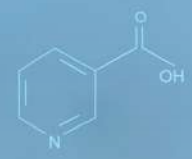
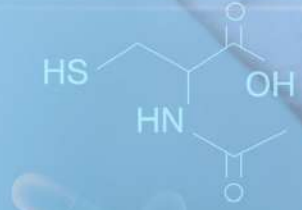
Fabrikamızda toz çamaşır bakım deterjanları, sıvı çamaşır bakım deterjanları, sert yüzey temizleyicileri, bulaşık bakım deterjanları ile kozmetik kişisel bakım grubunda şampuan, saç kremi, sıvı sabun ve duş jeli üretimleri yapılmaktadır.

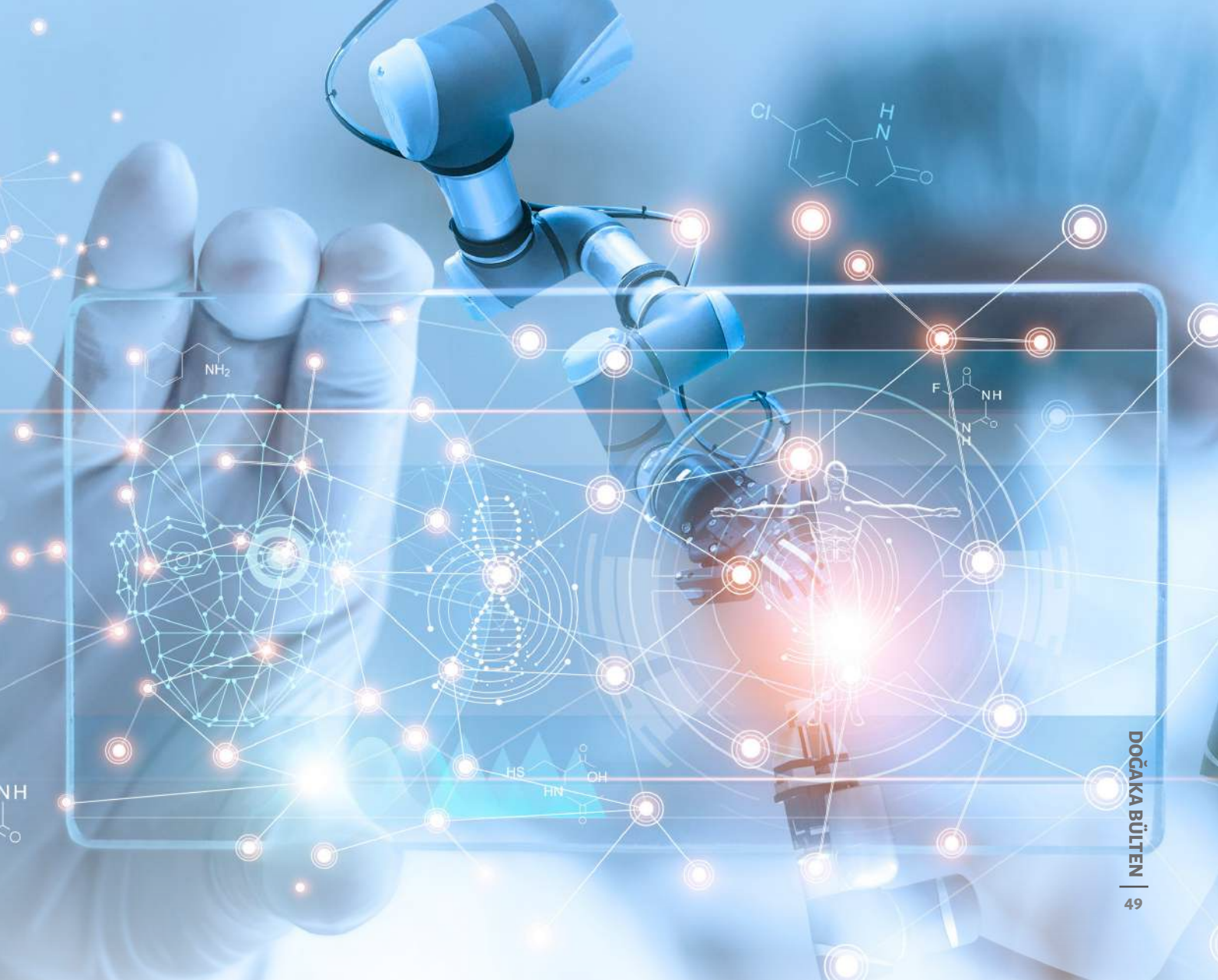
Ayrıca ABC Deterjan olarak deterjan yarı mamul üretimlerini de yapmaktayız. Lineer alkil benzen sülfonat ve sıvı silikat bu hammaddelerden bazılarıdır.

Üretim

2018 yılında Ar-Ge Merkezi olarak başlayan sürecimizde 24 adet proje hayata geçirilmiş olup, yeni projelerle yolumuza devam etmekteyiz. Bu süreç içinde 5 patent başvurusu yapılmış olup, uluslararası ve ulusal konferans, sempozyum ve seminerlere katılarak 12 bildiri yayınlanmıştır.

ABC Deterjan olarak kullandığımız PE ve PET şişelerini fabrikamızda üretmekte ve piyasadaki ambalajlarımızı ÇEVKO ile anlaşarak toplatmaktayız. Üretimimizde çevre dostu

sürdürülebilir hammadde ve ambalajların kullanımına öncelik veriyoruz.

Çalışmalarımızda, regülasyon ve yönetmelikle uyum önceliğimizdir. Kullandığımız tüm kimyasal hammaddeler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yayınladığı "Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik" doğrultusunda kayıt edilerek değerlendirilmeleri yapılmıştır.

Ürün Güvenlik Bilgi Form hazırlığı için, mühendislerimize yetkilendirme eğitimleri aldirmiş olup kendi bünyemizde değerlendirip hazırlamaktayız.

Bu süreçte 2 ürünüme Biyosidal ürün ruhsatlandırması yapılmış olup, piyasaya sunulmuştur. Aynı zamanda ürünlerimize vegan belgeleri alınmakta olup, dermatolojik ve hipoalerjenik testleri yapılmaktadır.

ABC Deterjan Ar-Ge merkezi olarak bölgemize yenilik katmaya ve dünyamıza karşı gerekli özeni göstermeyi sürdüreceğiz. Türkiye'nin önemli markalarından biri olarak yeniliğin gücünün farkındayız ve Ar-Ge yatırımlarımız ile yola devam ediyoruz.

Kıymet Kübra DENGİ

KİPAŞ Holding
Ar-Ge, Proje ve İnovasyon Lideri

1984 yılında Öksüz ve Gümüşer ailelerinin öncülüğünde kurulan Kipaş Holding, Kahramanmaraş'ın ilk ve tek holdingi konumundadır. Başta tekstil olmak üzere; çimento, kâğıt, enerji, eğitim ve lojistik olmak üzere 6 ana sektörde yatırımları olan Kipaş Holding bünyesinde 11 bin çalışan istihdam edilmektedir.

Kahramanmaraş'ın vergi rekortmeni olan ve 100'e yakın ülkeye yaklaşık 200 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirerek, Türkiye'nin en çok ihracat yapan ilk yüz şirketi arasında bulunan Kipaş Holding İSO 500'de de 6 şirketi ile yer almaktadır. Bu gelişim ve yükselişin en önemli sebeplerinden olan Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarına da büyük önem veren Kipaş Holding, bu alanda da Türkiye'nin ilk 250 Ar-Ge şirketi arasında yer almaktadır.

Uluslararası rekabet ortamında global üretici olmak isteyen firmaların faaliyet eksenlerinin temelinde; teknolojik bilgi üretilmesi, katma değerli ürün, üretim süreçlerinde yenilik, ürün kalitesi ve standardının sürekli yükseltilmesi, verimliliğin artırılması, üretim maliyetlerinin düşürülmesi, teknolojik bilginin ticarileşmesi, rekabet öncesi iş birliklerinin geliştirilmesi, nitelikli işgücü istihdamının artırılması gibi Ar-Ge temelinin oluşturduğu çalışmalar yer almak zorundadır. Ancak bu çalışmalar neticesinde Ar-Ge ve inovasyon

bilinciyle yoğrulmuş ve bu bilinci, kurum kültürünün ayrılmaz parçası haline getiren firmalar küresel rekabet ortamlarında var olabilecek ve sürdürülebilirliğini koruyabilecektir. Öyle ki Ar-Ge çalışmaları bir firmanın geleceğini oluşturan en önemli yatırım kanalıdır.

Kipaş Holding bünyesinde faaliyet gösteren Kipaş Mensucatın, kuruluşundan kısa bir süre sonra tekstil sektörünün öncü kuruluşları arasında yer almasındaki en önemli faktörlerden biri, üretim teknolojisinde yaptığı sistematik inovasyon çalışmalarıdır. Gerek iplik gerekse kumaş üretim tesislerinde, ürem teknikleri ve teknolojileri müşteri taleplerine ve teknoloji trendlerine uygun ürünler üretebilmesi için yenilenmekte ve Ar-Ge projeleri ile geliştirilmektedir.

Firma Ar-Ge stratejilerinin temelinde, Ar-Ge ve inovasyon bir bütün olarak düşünülmektedir. Ar-Ge ve inovasyon bilincinin kurum kültürü haline gelmesi ve firma geneline yayılması en önemli hedeflerden biridir. 2010 yılında, Kipaş Mensucatın tüm birimlerinde inovasyon konusunda önemli bir yapılanma kurulmuş olup, Ar-Ge ve İnovasyon bilincinin tüm çalışanlara eksiksiz yayılması hedeflenmiştir. Sürekli eğitimlerle Ar-Ge ve inovasyon bilincinin aşılması ve takım ruhu oluşturulması için çalışmalar yürütülmektedir.

Bu stratejinin benimsenmesinde en önemli etken; kurum içindeki tüm birimlerde oluşturulacak yenilikçilik vizyonu ve etkili iletişimin, Ar-Ge ve inovasyon projeleri için fikir ve öneri kaynağı olarak gelişeceği'dir. Yalnızca kuruluş içinden gelecek yeni fikir ve öneriler değil, kurum dışından gelecek tüm öneri ve fikirler değerlendirilerek, değer yaratacak projelerin kaynağını oluşturmaktadır.

Kıpaş Mensucat, 2010 yılında temelini oluşturduğu Ar-Ge ve İnovasyon ruhunu, 2015 yılında daha sistematik bir hale getirerek, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı onaylı Ar-Ge Merkezi'ni kurmuş ve hem Kahramanmaraş'ın hem de bölgenin ilk Ar-Ge Merkezi unvanını almıştır.

Tüm bu strateji ve hedefler bünyesinde çalışmalarına devam eden Ar-Ge Merkezinde, Tekstil Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Kimya Mühendisliği, Elektronik Mühendisliği, Makine Mühendisliği ve Çevre Mühendisliği gibi farklı disiplinlerden 42 araştırmacı, 9 teknisyen ve 4 destek personeli görev almaktadır. Ar-Ge Merkezi aynı zamanda 7'si TÜBİTAK olmak üzere 78 tamamlanan ve 1'i Horizon olmak üzere 18 devam eden projeye sahiptir. Kıpaş Ar-Ge Merkezi projelerini geliştirirken, kendi mühendis kadrosunun yanında, yurt içi ve yurt dışından birçok üniversite ile ortak bilimsel proje ve uluslararası müşteri ve tedarikçileriyle de iş birliği projeleri yürütmektedir. Proje içerikleri genel olarak 3 temel temaya ayrılmaktadır; katma değerli yeni ürün geliştirilmesi, proses/teknoloji geliştirilmesi, sürdürülebilirlik/verimlilik çalışmaları.

Ar-Ge Merkezini kurmasıyla birlikte, proje faaliyetlerinde Fikri ve Sınai Haklar yönünde de

birçok araştırma yaparak hem teknoloji izleme hem de kendi faaliyetlerini sistematik halde lisanslama konusunda giderek uzmanlaşmıştır. Bu bağlamda Ar-Ge merkezinin kuruluşundan bugüne 1'i uluslararası olmak üzere 13 tescilli patenti ve değerlendirme aşamasında olan 20 patent başvurusu vardır. Aynı zamanda Ar-Ge Merkezi kurulduğundan bu yana 6 adet marka oluşturulmuş ve tescillenmiştir.

KİPAŞ Ar-Ge Merkezi gerçekleştirdiği projeler ve bünyesinde kurduğu Ar-Ge & inovasyon bilinci ile 2015 yılından bu yana TİM ve A.T. Kaerney işbirliğiyle yürütülen ve her sektörden firmaların yarıştığı İNOVALİG TÜRKİYE yarışında dereceye girmektedir. Öyle ki Ar-Ge Merkezi kurulduğu yıl olan 2015 yılında Türkiye onunculuk sıralamasını, gelişen proje faaliyetleriyle 2017 yılında altıncılık konumuna taşımış, 2019 yılında ise Türkiye'nin inovasyon konusunda en iyi dördüncü firması seçilerek üstün başarı sertifikası kazanmıştır.

Yine Uludağ İhracatçılar Birliği ve BUTEKOM iş birliğiyle 2015 yılından buyana düzenlenen Türkiye'nin Tekstil İnovasyon Liderleri yarışmasında her yıl ödül almaktadır.

Kıpaş Ar-Ge Merkezi çevre ve sürdürülebilirlik kapsamında yaptığı projelerle de paydaş ve rakiplerine örnek olmaktadır. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının düzenlediği Verimlilik Proje Ödülleri 2015 yarışmasında hayata geçirdiği 'Boya Terbiye Makine Parkurunda Su Geri Kazanımı' adlı projesi ile Türkiye Üçüncülük ödülü, aynı yarışmanın 2017 yılında ise 'Denim İndigo Boyamacılığında Sıfır Su Kullanımı' adlı projesiyle Türkiye Birincilik ödülü almıştır.

Mustafa IŞIK
Sürdürülebilirlik ve
Kurumsal İletişim Müdürü

KARACASU TEKSTİL TİC. VE SAN. A.Ş

“Geleceğin teknolojilerini yaratma bilinci ile katma değeri yüksek üretime hizmet eden yenilikçi tekstil ürünleri üretmek için varız.”

Karacasu Tekstil, 1996 yılında ham iplik üreticisi olarak kurulmuştur. Kurulduğu günden bu yana, katma değerli ürün üretme misyonu ile sektörde farklılaşmaya odaklanmıştır. Sanayi devrimiyle birlikte sanayileşmenin hızla büyümesi doğal kaynakların tüketiminin de hızla artmasına neden olmuştur. Firmamız, petrol ve Kömür gibi fosil yakıtların bu hızla tüketilmesi neticesinde hava kirliliğinin ve küresel ısınmanın kaçınılmaz sonuçlarını minimize etmek adına “Daha Yaşanabilir Bir Dünya” için, her geçen gün daha sürdürülebilir, daha temiz, daha verimli ve daha güvenli üretim yaparak, ülkesini ve kendisini daha ileri taşımak adına var gücüyle çalışmaktadır.

Karacasu Tekstil, kuruluşundan bu yana müşteri odaklı hizmet anlayışıyla sürdürülebilir hammaddeyi tercih ederek ekosisteme en az zarar verecek ürünleri üretme gayreti içerisinde. Bu kapsamda dünya çapında elyaf üreticileri ile partnerlik yaparak 32 çeşit elyaf ile ürün yelpazesini genişletmiş ve her geçen gün de genişletmeye devam etmektedir. 32 farklı elyaf ile üretilen iplik çeşitleri ile sektörün Teknik Tekstil, Otomotiv, Ev Tekstili, Halı, Döşeme, Dokuma, Yuvarlak Örmeye ve Düz Örmeye endüstrilerine hizmet vermektedir. Firmamız iplik üreticisi olarak Ar-Ge merkezinde ekolojik dengeyi bozmayacak, tüketiciyi daha konforlu hissettirecek giysileri sunmak adına iplik üzerinde birçok çalışma yürütmektedir. Bu çalışmaların yanında ham iplik üreticisi olmasına rağmen uzun yıllar boya ve atık su minimizasyonu için Ar-Ge çalışmaları yürütmüş ve başarı sağlamıştır.

Ar-Ge merkezimizde makine sanayi ve yazılım üzerine birçok proje üzerinde çalışmalar yürütmekteyiz. 21 kişilik mühendis kadrosuyla, sürdürülebilirlik ilkesine hizmet eden, yenilikçi teknolojik çözümler içeren 49 adet proje üzerinde Ar-Ge çalışması yapmaktayız. Bu projelerin 5 tanesi TÜBİTAK projesi olmak üzere 30 tanesi tamamlanarak hayata geçirilmiş olup, şu anda 19 proje üzerinde çalışmalar yürütmekteyiz. Tamamlanan ve devam eden projeler içerisinde

12 adet yurtiçi ve yurtdışı patent, 1 adet marka başvurusu yapılmıştır. Başvurular içerisinde 4 adet ulusal ve 1 adet uluslararası patentimiz onaylanmış, kalan başvuruların ise süreci devam etmektedir.

Sürdürülebilirlik;

Karacasu Tekstil için, “Sürdürülebilirlik Trend Konusu Değil, Bir Sorumluluktur.”

Sürdürülebilirlik nedir? Sorusuna genel olarak verilen ilk yanıt “çevre koruma” olmaktadır. Fakat sürdürülebilirlik çevre korumanın da ötesinde Ekolojik, Ekonomik ve Toplumsal olanakları içinde bulunduran bir yaklaşımdır. Dünya nüfusunun artmasıyla birlikte tüketim hızının da artması doğal kaynakların kendiliğinden yenilenme olanağını ortadan kaldırmaktadır. Özellikle tekstil sektörü doğal kaynakların geri dönüştürülebilir olmasına özen göstermeli ve kullanılan doğal kaynakların tekrar kazanımının sağlanabilir olmasına önem vermelidir. Karacasu Tekstil olarak kullandığımız tüm kaynakları post-consumer recycle (tüketici sonrası geri dönüştürülmüş) olarak geri kazanımı sağlanabilir olmasını tercih ediyoruz.

Hammaddeden, nihai ürüne kadar olan süreçteki atıklarımızı geri kazanım için kendi işletmelerimizde kullanıyor, işletmemizde kullanamadığımızı ise lisanlı firmalara gönderiyoruz. Sera gazı ve karbon nötr kapsamında hatıra ormanları oluşturuyoruz. İşletmelerimizde kullandığımız elektrik enerjisini %50'sini işletmelerimizin çatısına kurduğumuz GES'den elde ediyoruz. Portföyümüzde bulunan elyafları Ar-Ge merkezimizde yapılan biobozunur testleriyle hangi kaynağın hangi alanda kullanılacağını tespit ediyor, üretimi ve sektörü bu anlamda bilgilendiriyoruz. Son olarak daha yaşanabilir bir dünya için uzun yıllardır üzerinde çalıştığımız, Circular boyama makinemizde bilinen yöntemlere göre, boyalı su çözeltili kullanımını minimize ederek sektörde Ekolojik dengenin normale dönmesini umut ediyoruz. Boyahanelerde 1 ton iplik için viskozitesi yüksek 10 ton boya banyosu atığı çevre kirliliğini oluşturan en önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir. Circular boyama makinesinde ise bu atık minimize edilmiştir. Circular boyama, özellikle su kaynağının kendiliğinden yenilenebilir hale gelmesi için tasarlanmış mükemmel bir buluştur.

AJANSTAN

HABERLER

“Altın Şehir Kuyumculuk İhtisas Küçük Sanayi Sitesi Altın Geri Kazanım Tesisi Projesi” Başlangıç Toplantısı Gerçekleştirildi.

Üreten Şehirler GÜdümlü Proje Desteği (ÜŞGPD) kapsamında Kahramanmaraş ilinde başarılı bulunan “Altın Şehir Kuyumculuk İhtisas Küçük Sanayi Sitesi Altın Geri Kazanım Tesisi” isimli projeye yönelik başlangıç toplantısı ve uygulama eğitimi verilmiştir.

S.S. Kahramanmaraş Altın Gümüş ve Kıymetli Maden İmalatçıları İhtisas KSS Yapı Kooperatifi'nin uygulayıcısı olduğu “Altın Şehir Kuyumculuk İhtisas Küçük Sanayi Sitesi Altın Geri Kazanım Tesisi” projesinin uygulanması sürecine yönelik kooperatif başkanı Sn. Hacı Mustafa Öz ve proje koordinatörleri ve ajans uzmanlarının katılım sağladığı başlangıç toplantısı düzenlenmiştir.

Toplantıda proje uygulama sürecine yönelik satın alma, ihale, raporlama, ödeme prosedürleri ve KAYS sisteminin kullanımına yönelik katılımcılara bilgilendirme yapılarak katılımcılardan gelen sorulara cevap verilmiştir.

Kahramanmaraş Kuyumculuk sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lere yönelik düzenlenen Matrix9 3D Modelleme Eğitimi düzenlenmiştir.

Ajansımızın GÜdümlü Proje desteği ile Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Karacasu Kampüsü'nde kurulan Tasarım ve 3D Modelleme Merkezi'nde düzenlenen ve 5 gün süren eğitim, Kıdemli Uzman Mehmet Pekin tarafından gerçekleştirildi.

27 Haziran -01 Temmuz 2022 tarihleri arasında 5 gün süren eğitim boyunca kursiyerler, Matrix yazılımını kullanarak tasarım yeteneklerini geliştirdiler.

Ajansımızın, Kahramanmaraş Kuyumcular Odası, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası ile birlikte ortağı olduğu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında desteklenen 3,5 milyon Avro bütçeli Kahramanmaraş Altın ve Mücevher Merkezi Projesi bu sene itibari ile tamamlandı.

Proje kapsamında, sektöre yönelik tasarım, modelleme, değerli taşlar, imalat ve kalite kontrol gibi konularda kuyumculuk sektörünün uluslararası rekabet gücünü arttırmayı hedefleyen eğitimler devam edecektir.

Kahramanmaraş Altın ve Mücevher Merkezi Projesi Gemoloji Laboratuvarı ve Ayar Evi Açılışı yapıldı.

Ajansımız tarafından koordine edilen “Kahramanmaraş Altın ve Mücevher Merkezi” projesi kapsamında kurulan “Gemoloji Laboratuvarı ve Ayar Evi” Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mustafa Varank’ın katılımları ile açılışı yapılmıştır.

Bakan Sayın Mustafa Varank’ın katılımları ile açılan “Gemoloji Laboratuvarı ve Ayar Evi” Kahramanmaraş kuyumculuk sektörünün uluslararası rekabetçilik gücünü arttırarak, Kahramanmaraş’ın sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesinin artmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Açılışın ardından, Bakan “Gemoloji Laboratuvarı ve Ayar Evi” ve GÜDÜMLÜ Proje desteği ile Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Karacasu Kampüsü içerisinde kurulan “Tasarım ve 3D Modelleme Merkezi”ni ziyaret etmiştir.

Gaziantep Üniversitesi Uluğ Bey Yüksek Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Naci Topçuoğlu Meslek Yüksekokulu Ayakkabı Test Laboratuvarı ve GETHAM ziyaret edildi.

Bölgemizdeki tasarım ve test-analiz çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla, Sanayide Verimlilik Birimi Başkanı Tuğçe Altun Durgun, Uzman Menal Zübarioğlu ve Kahramanmaraş Yatırım Destek Ofisi Uzmanı İbrahim Başar Saydam tarafından Gaziantep saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Ziyaretlere Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ) Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Kadir Saltalı, KSÜ ÜSKİM Müdür Yardımcısı Dr. Öğr. Üyesi Alaaddin Gündeş, KSÜ Proje Biriminden Dr. Öğr. Üyesi Tarık Yörükoğlu ve Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Dış Ticaret Müdürü Tolga Temizyürek eşlik etmiştir.

İlk olarak Gaziantep Üniversitesi bünyesinde kurulan "Uluğ Bey Yüksek Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (ULUTEM) ziyaret edilerek merkezde hangi test ve analizlerin yapıldığı hakkında bilgi alınmıştır. KSÜ ÜSKİM ile birlikte ne gibi ortak çalışmalar yapılabileceği hakkında görüşler sunulmuştur. Ardından Naci Topçuoğlu

Meslek Yüksekokulu bünyesindeki Ayakkabı Test Laboratuvarı ziyaret edilmiştir. İpekyolu Kalkınma Ajansı destekleri ile kurulan laboratuvarın sektöre ne gibi katkılar sağladığı hakkında bilgiler edinilmiştir. Son olarak Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) destekleri ile kurulan Gaziantep Endüstriyel Tasarım ve Hibrit Modelleme Merkezi (GETHAM) ziyaret edilmiştir. Özellikle tasarım, modelleme ve girişimcilik konularında detaylı bilgiler alınarak merkezin Bölgemizdeki mevcut sektörlerle ne gibi katkılar sağlayabileceği istişare edilmiştir.

Avrupa Birliği Projesimiz İstanbul Mücevher Fuarına Katılım Sağladı.

Ajansımız koordinasyonunda yürütölen “Kahramanmaraş Altın ve Mücevher Merkezi” projesi kapsamında, 7-10 Ekim 2021 tarihleri arasında, İstanbul Fuar Merkezi'nde düzenlenen “İstanbul Jewelry Show” Uluslararası Mücevher, Saat ve Malzemeleri Fuarına katılım sağlanmıştır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sn. Mustafa VARANK'ın açılışını yaptığı fuarda, 100'den fazla ölkeden 20 binin üzerinde mücevher sektörü profesyoneli, 1000'e yakın firma ve marka ile bir araya gelmiştir.

Proje kapsamında kurulan tesislerin ve hizmetlerin tanıtımının yapıldığı standımız, ulusal ve uluslararası ziyaretçilerden yoğun ilgi görmüştür.

Kahramanmaraş'ta faaliyet gösteren imalatçı firmaların, uluslararası pazarlara girmesi için önemli bir kapı olan ve 4 gün süren İstanbul Mücevher Fuarı esnasında ayrıca, Kahramanmaraş'tan gelerek fuarı ziyaret eden imalatçı KOBİ'ler, proje kapsamında düzenlenen organizasyonlar sayesinde fuara İtalya'dan katılan firmalarla da B2B görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

“Kahramanmaraş Altın ve Mücevher Merkezi” projesi kapsamında, İtalya’ya çalışma ziyareti düzenlendi.

Ziyaretin ilk gününde, Venedik’te butik üretim yapan atölyeler ve bölgenin KOBİ’lerini destekleyen kuruluş olan CNA Veneto ziyaret edilerek temaslarda bulunulmuştur. Ziyaretin ikinci gününde Vicenza’daki LabiGem gemoloji laboratuvarı ziyaret edilerek kurucu Dr. Paolo Cornale ile Kahramanmaraş Altın Şehir’de kurulan “Değerli ve Yarı Değerli Taş Analiz Laboratuvarı”nın akreditasyonu ve potansiyel işbirlikleri konularında ve Milano’da, Türkiye Cumhuriyeti Başkonsolosu Özgür Uludüz ile Türkiye-İtalya ticari ilişkileri ve özellikle kuyumculuk alanındaki potansiyel iş ve yatırım fırsatları konularında fikir alışverişinde bulunulmuştur.

DOĞAKA

DOĞAKA Güncel Kurumsal Yayınlarımız

EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORLARI

SEKTÖR RAPORLARI

Haraparası Mah. Yavuz Sultan Selim Cad.
Birinci Tabakhane Sk. No:20 31060 Antakya / HATAY
T 0326 225 14 15 • F 0326 225 14 52
bilgi@dogaka.gov.tr

HATAY YDO

Haraparası Mah. Yavuz Sultan Selim
Cad. Birinci Tabakhane Sk. No:20 31060
Antakya / HATAY
T 0326 212 25 74 • F 0326 225 14 52
hydo@dogaka.gov.tr

KAHRAMANMARAŞ YDO

Yenişehir Mah.
74.002 Sokak No:3
Dulkadiroğlu / KAHRAMANMARAŞ
T 0344 231 14 17 • F 0344 231 14 18
kydo@dogaka.gov.tr

OSMANİYE YDO

Rauf Bey Mah. Adnan Menderes Blv. 9546
Sk. No:70 Osmaniye TSO Binası Kat:3
Merkez / Osmaniye
T 0328 888 00 00 • F 0328 888 00 01
oydo@dogaka.gov.tr

dogaka.gov.tr

DOĞAKA Yayınları
Bedelsizdir, Satılamaz